

Vlaamse overheid



EXTRA  
Cartoon-  
kalender  
2009



**magazine**

**Dringend  
alcoholbeleid  
gevraagd**

**TOP-5  
RELATIE-  
GESCHENKEN**

PROEVEN VAN DE PRAKTIJK

# Juriste tussen de biggen


Collega's  
getuigen over  
wissel-leren



## De Lijn is goed voor de natuur

Bij De Lijn denken we voortdurend aan het milieu. Onze trams rijden op groene elektriciteit en onze nieuwe bussen zijn uitgerust met een dieselmotor die aan de strenge euro-5 norm voldoet. Tegen het najaar 2009 zal het merendeel van al onze bussen voorzien zijn van een roetfilter die de uitstoot aan fijn stof met minstens 95% terugdringt.

Meer info over ons milieubeleid vindt u op [www.delijn.be/milieu](http://www.delijn.be/milieu). Ook u kunt trouwens iets doen voor het milieu. Gewoon de bus of tram nemen.

Natuurlijk gesteund door de  **Vlaamse Milieumaatschappij**



## Ode aan de bode

“Wat? Hebben jullie echt nog een bode die in elk bureau de post komt ronddragen?” Mijn vrienden keken me met open mond aan. Ik zag hen denken: “Wat voor een spilzieke bedoening is dat daar in de ambtenarij?” Het stond op hun gezicht te lezen. Even overwoog ik nog om te bekennen dat er eigenlijk drie bodes zijn die elkaar afwisselen. Maar ik kon me hun schampere reacties levendig voorstellen en hield dus wijselijk mijn mond. En wachtte gedeisd af tot het gesprek weer over films ging. Of auto’s. Een veiliger gespreksonderwerp.

Later vroeg ik me af of ik er wel goed aan had gedaan me stil te houden. Had ik mijn collega’s niet beter moeten verdedigen? Ik had kunnen zeggen dat er in een gebouw van 800 werknemers nu eenmaal iemand de binnenkomende post moet sorteren en bij de juiste persoon laten belanden. “Of”, zo had ik mijn vrienden vol vuur kunnen vragen, “hoe doen jullie dat dan? Lopen jullie zelf iedere dag naar de voordeur om daar je post te vissen uit drie grote jutezakken die de postbode daar heeft achtergelaten?”

In tijden van laptops en blackberry’s beseffen vele mensen niet meer dat er nog steeds papier post bestaat. Alle communicatie verloopt toch via mail en sms, klinkt het dan. En dus wordt de bode afgeschreven als een relict uit het verleden. Overbodig geworden, net als de dactylo’s die destijds moesten ‘verdwijnen’ omdat iedereen wel zijn eigen teksten zou maken op de nieuwe personal computer. Kortom, een schoolvoorbeeld van een inefficiënte overheid.

Het lijkt wel alsof we nóóit dat clichébeeld van de inefficiënte overheid kwijt raken. Je kunt tegenwoordig geen krant openslaan of er komt wel een politicus of bedrijfsleider verklaren dat er te veel ambtenaren zijn en dat de overheid haar middelen slecht besteedt. Als tegenreactie hebben Vlaamse topambtenaren tegenwoordig de mond vol van een ‘efficiënte en effectieve overheid’. Er is zelfs een commissie opgericht die de efficiëntie en effectiviteit van de Vlaamse overheid moet verbeteren.

Mij goed, als we daardoor nog beter werk kunnen leveren, verbeter dan onze processen maar. Maar moeten we ook niet wat meer tegengas bieden aan de criticasters? Moeten we niet tonen dat we op vele vlakken eigenlijk al heel goed bezig zijn? “Wij kunnen absoluut de vergelijking met de privésector doorstaan als het gaat om organisatie en productiviteit”, beweert ook topambtenaar Frank Van Sevenscoten verderop in dit blad. Zelfs al hebben we een aantal bodes in dienst. Want die zorgen ervoor dat geen enkel poststuk spoorloos verdwijnt.

De boderondjes zijn vanaf nu trouwens verleden tijd. Want sinds kort staat er een postkast in de gang. Met een afzonderlijk postvakje voor iedereen. En sinds gisteren moeten we zelf onze inkomende post ophalen en onze uitgaande post in het juiste vakje leggen. De bodes passeren niet langer langs alle bureaus. En ik voel nu al een beetje heimwee naar de vriendelijke begroetingen en de flauwe grapjes, drie keer per dag.

Opmerkelijk: het voorstel om de postkast te plaatsen kwam van de bodes zelf! Zeg nu nog eens dat ambtenaren geen efficiënte en effectieve overheid willen ...



*Maarten De Gendt, hoofdredacteur ad interim*

# 13

TWEEMAANDELIJKS MAGAZINE VOOR  
HET VLAAMSE OVERHEIDSPERONEEL  
VIERDE JAARGANG NR 17 JANUARI-FEBRUARI 2009



**Groenten en fruit,  
da's de klok rond genieten!**

Tips en receptjes voor elk moment?

Surf naar

**[www.alldaylong.be](http://www.alldaylong.be)**



## Blikvangers

- 10 Dringend alcoholbeleid gevraagd**  
Collega's aan de fles
- 20 Wissel-leren**  
Werken aan de andere kant
- 26 Vlaanderen in Actie**  
Na de plannen het échte werk
- 28 Eindejaarscadeaus**  
De top 5 van relatiegeschenken
- 29 De dag van ...**  
Willy van Durme, deskundige fotogrammetrie
- 32 Waar wonen wij?**  
Werken in Vlaanderen, leven in Wallonië

## Interview

- 16 Beste vrienden, beste collega's**  
“  
De knapste vrouwen willen  
bij ons werken”

## Vaste waarden

- 6 Samengevat**
- 24 Schatten van Vlaanderen**
- 34 Ondertussen bij de burens**
- 35 Werk en leven**
- 38 In de bloemetjes**
- 40 Doe-kalender**
- 43 Puzzel**
- 44 Filip**
- 45 Strip**
- 46 Hilde**

**COLOFON** • Tweemaandelijks magazine voor het Vlaamse overheidspersoneel vierde jaargang nr 17 januari-februari 2009 • Hoofd- en eindredactie: Maarten De Gendt • Coördinatie: Veerle Van den Broeck • Redactie: Bart Aerts, Leen De Dycker, Maarten De Gendt, Filip De Maesschalck, Gudrun De Waele, Petra Goovaerts, Dirk Gryp, Tristan Hoorelbeke, Vincent Sennesael, Veerle Van den Broeck, Frank Willemse • Redactiesecretariaat: Simone Vervloessem • Foto's: Kim Baele, Isabelle de Rouville, Jurgen Doom, Fonny Gijssels, Lipstick Notes en Peter Van Hoof • Cartoons: Floris. Puzzel: Freddy Roegiest. Strip: Simon Spruyt. Column: Filip De Maesschalck en Hilde Sabbe. • Lay-out: Cypress nv, Leuven. Druk: Goekint Graphics nv, Oostende • Verantwoordelijke uitgever: Vlaamse overheid, Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid, afdeling Communicatie, Maarten De Gendt, Boudewijnlaan 30, bus 20, 1000 Brussel

Collega's die met pensioen gaan, kunnen 13 blijven ontvangen. Schrijf u in via [www.vlaanderen.be/dertien](http://www.vlaanderen.be/dertien) of via het redactiesecretariaat. Collega's met een visuele handicap kunnen 13 in gesproken vorm ontvangen. Neem hiervoor contact op met de redactie. Contactadres: Boudewijnlaan 30, bus 20, toren C, 6de verdieping, kamer 6C50, 1000 Brussel, tel.: 02 553 55 67, fax: 02 553 55 22, e-mail: [dertien@vlaanderen.be](mailto:dertien@vlaanderen.be), website: [www.vlaanderen.be/dertien](http://www.vlaanderen.be/dertien)



POLL

## Slechte werksfeer bij 4 op de 10 collega's

"Vindt u de sfeer op de werkvloer goed?" Dat vroegen we in ons vorige nummer. Bijna zes op de tien collega's blijken tevreden te zijn met de werksfeer. Dat betekent helaas dat de overige 40 % in een slechte werksfeer vastzit. Om de meest diverse redenen. En daar helpen teamdagen of nieuwjaarsrecepties blijkbaar niet aan ...

Een greep uit uw reacties:

*"De sfeer maak je grotendeels zelf en iedereen draagt een steentje bij."*

*"Onze leidinggevende toont begrip en biedt een luisterend oor aan collega's die het moeilijk hebben."*

*"Een schouderklopje, al is het maar één keer per jaar, doet veel meer deugd dan al die feestjes."*

*"Ons team is een mooie mix van jong en oud, niemand is er vies van om een handje te helpen."*

JA: **58,12 %**

NEE: **41,88 %**

*"De oudere collega's zijn doorgaans verzuurd."*

*"De nieuwe generatie ambtenaren telt veel gatlikkers, mouwvegers en hypocrieten."*

*"Landschapsbureaus zijn nefast voor de sfeer: elk woord dat je zegt, stoort."*

*"Als er een teamdag georganiseerd wordt, moeten we alles zelf betalen!"*

*"Het afdelingshoofd zorgt door pestgedrag voor een totale verkankering."*



## 13 internationaal in de smaak

Uw eigenste personeelsblad kaapte eind oktober de tweede plaats weg in de categorie 'beste foto' van de FEIEA Grand Prix 2008. Dat is de belangrijkste Europese wedstrijd voor interne communicatieproducten, georganiseerd door de Federation of European Business Communicators Associations (FEIEA). De foto van fotograaf Peter Van Hoof stond in 13 nr 9 bij een artikel over het e-loket voor landbouwers.

[www.feiea.com](http://www.feiea.com)

### COMPENSATIEMAATREGEL VOOR VOORDELIGE MAALTIJDCHQUES

## Verhoogde koopkracht

Sinds 1 september dragen zo'n 22 000 collega's nog maar 1,50 euro bij per maaltijdcheque, in plaats van 2,50 euro. Dat is een van de maatregelen uit het sectoraal akkoord 2008-2009 om onze koopkracht te verhogen. Sommige entiteiten hebben echter al een voordelige maaltijdchequeregeling. De 4000 collega's daar krijgen ter compensatie nu een maandelijks toelage boven op hun salaris. Voor vastbenoemden bedraagt die 30,50 euro bruto per maand, voor contractuelen 33,50 euro. Netto komt dat neer op 210 euro per jaar, hetzelfde bedrag dat de anderen dankzij de nieuwe maaltijdchequeregeling genieten.

Op 1 mei 2009 daalt de werknemersbijdrage per maaltijdcheque nog eens met 0,41 euro. De compensatietoelage zal dan stijgen tot 296,1 euro netto per jaar. De compensatietoelage geldt voor de collega's van OVAM, IWT, De Scheepvaart, Waterwegen en Zeekanaal, VMSW, FIT en VAPH. Bij VLAO, Syntra en SERV ligt de compensatietoelage iets lager, omdat de collega's daar ook nog een gedeeltelijke verlaging van hun werknemersbijdrage voor maaltijdcheques konden krijgen.

## Hoeveel vakantiedagen hebt u opgespaard in 2008?

POLL

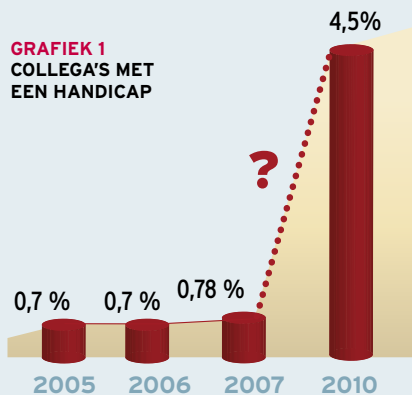
Niet iedereen heeft in 2008 al zijn vakantiedagen opgenomen. Heel wat collega's dragen er een aantal over naar het volgende jaar. De ruim 27 000 lezers die onder het raamstatuut vallen, kunnen tot elf vakantiedagen per jaar opsparen voor later. Bij de andere collega's zijn de mogelijkheden bescheidener. Zij kunnen vaak niet meer dan vier of vijf dagen overdragen naar het volgende jaar. En soms zelfs helemaal niets.

Hoe zit dat met u? Hebt u al uw vakantiedagen van 2008 opgenomen? Of hebt u er enkele opgespaard om in 2009 (of later) van te genieten?

Vertel het in onze poll en geef uw mening op [www.vlaanderen.be/dertien](http://www.vlaanderen.be/dertien). In de volgende editie kunt u de resultaten lezen. Wie zijn stem laat horen, maakt kans op een aankoopcheque van 30 euro. U kunt stemmen tot 15 januari 2009.

# Te weinig collega's met een handicap

GRAFIEK 1  
COLLEGA'S MET  
EEN HANDICAP

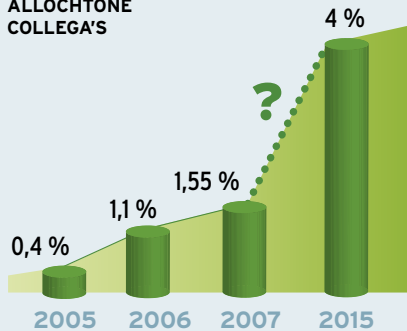


De Vlaamse overheid wil meer mensen met een arbeidshandicap en meer allochtonen tewerkstellen, maar dat blijkt makkelijker gezegd dan gedaan.

Er werken te weinig personen met een arbeidshandicap bij de Vlaamse overheid. Eind 2007 waren dat er maar 333 of amper 0,78 % van het totale personeelsbestand. Bovendien steeg dat aantal de voorbije drie jaar niet of nauwelijks. Het streefcijfer van 4,5 % tegen 2010 lijkt dus zo goed als onhaalbaar.

"Nochtans zijn er heel wat maatregelen die de rekrutering van personen met een handicap moeten aanmoedigen", zegt Johan Vermeiren van de dienst Emancipatiezaken. "Zo zijn er voorbehouden betrekkingen voor mensen met een handicap, is er een databank met werkzoekenden die een handicap hebben, en krijgen diensten die iemand met een handicap in dienst hebben een loonsubsidie. Maar we merken toch nog een grote

GRAFIEK 2  
ALLOCHTONE  
COLLEGA'S



terughoudendheid bij de leidinggevenden." Heel wat beter is het gesteld met het aantal allochtonen bij de Vlaamse overheid. In 2007 werkten er maar liefst drie keer zoveel allochtonen bij de Vlaamse overheid als twee jaar eerder. Als de cijfers in die richting blijven evolueren, moet het dan ook mogelijk zijn om het streefdoel van 4 % in 2015 te halen. Zo'n percentage zegt natuurlijk niet alles, merkt Vermeiren op. "Zo werken bijna alle allochtonen binnen de Vlaamse overheid met een tijdelijk contract. De meerderheid werkt op de lagere niveaus C en D, een gevolg van de lage scholingsgraad bij allochtonen, maar ook van het feit dat ze een diploma uit hun thuisland vaak niet gevalideerd zien. En tot slot: meer dan driekwart van de allochtone personeelsleden is vrouw. Ook dat is een ongelijkheid waaraan we moeten werken!"

➤ [www.vlaanderen.be/emancipatiezaken](http://www.vlaanderen.be/emancipatiezaken)  
[www.steljeensvoor.be](http://www.steljeensvoor.be)

## telex-telex-telex

■ Het was de voorbije maanden champagnetijd bij de Vlaamse overheid. Zo kreeg de Vlaamse overheid de titel Top Employer 2009. De internationale Corporate Research Foundation (CRF) reikte die erkenning voor 2009 al uit aan 38 organisaties en bedrijven die uitblinken in goede arbeidsvoorwaarden, interne promotiekansen, werksfeer en opleiding. ■ Eind 2008 al Top Employer 2009, straf! ■ Een hekel aan strijken? Dan is het Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum (OPZ Geel) de Top Employer voor u. Het start namelijk met een strijkdienst voor de collega's aldaar, om de combinatie tussen werk en privéleven makkelijker te maken. ■ Dat mag men op nog plaatsen in de praktijk brengen, vinden wij op de redactie. ■ Ook de collega's bij OVAM mochten een flesje kraken. De reden? Een bronzen award tijdens de Public Tender Awards. Dat zijn prijzen voor publieke aankoopdiensten die een belangrijke bijdrage hebben geleverd tot het correct, efficiënt en integer voeren van openbare aankoopprocedures. ■ We vallen niet alleen in de prijzen, we breken ook nog eens records. Dit jaar schreven maar liefst 3857 collega's zich in voor de jaarlijkse griepvaccinatie van de afdeling Preventie en Bescherming (Departement Bestuurszaken). Die zorgt, samen met de bedrijfsartsen van IDEWE, voor de vaccinatie van zo'n 50 departementen, agentschappen en kabinetten met ruim 16 000 personeelsleden. ■ Voorlopig geen champagne bij De Lijn, althans niet voor de instroom van allochtone chauffeurs. Daarom zet De Lijn, samen met de collega's van de VDAB, een begeleidings- en opleidingstraject op om het Nederlands van kandidaat-chauffeurs op peil te brengen. Zo hopen ze de streefcijfers voor



Onze collega's van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming hebben maar liefst vier keer gescoord tegen hun Nederlandse collega's van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW) tijdens een vriendschappelijke interland. Onze topschutter was Patrick Steenhout. Hij zorgde voor de openings- en slotgoal. De Nederlanders schoten amper één bal tegen de netten. "Het idee om een match te organiseren kwam van een Nederlandse collega die ooit een tijdje in Brussel heeft gewoond. Ik heb er mee mijn schouders onder gezet en een Vlaams elftal, mét zes reserves bijeengesprokkeld", blikt de samensteller van de Vlaamse ploeg Pieter Van Mulders terug. "De terugmatch is gepland in de lente of het najaar van 2009."

## telex-telex-telex

allochtone chauffeurs te halen. Gebrekkige kennis van het Nederlands blijkt vaak een struikelblok voor geschikte kandidaten. ■ Nog meer sociale beweging: onze collega's van het Agentschap voor Overheidspersoneel waren op de Dag van de Natuur in het bos te vinden. "Ik heb voor 't eerst in mijn leven een boom geplant en andere gesprekken dan anders gehad met mijn administrateur-generaal", getuigt P&O-adviseur Brunhilde Borms. De organisatie lag bij 'De Tijdbank'. Dat is een non-profitorganisatie die bedrijven aanmoedigt om een beetje tijd te schenken aan maatschappelijk relevante projecten of organisaties. Een leuk ideeetje voor een teamdag? ■ Alle ambtenaren van 55 jaar en ouder zouden vanaf eind 2010 - begin 2011 jaarlijks een overzicht van hun pensioentoestand moeten krijgen, zegt federaal minister van Pensioenen Marie Arena (PS). Voor de privésector bestaat al enkele jaren een elektronische databank die zo'n overzicht kan geven. Maar paradoxaal genoeg was de overheid tot nu toe niet in staat dezelfde service aan haar eigen ambtenaren te leveren wegens allemaal eigen statuten. Arena lanceert een campagne om al die werkgevers te overtuigen mee te werken aan de oprichting van een centrale databank. ■ Vlaamse ambtenaren, verenigt u! Eind oktober waren er meer dan 1 miljoen Belgen actief op de sociale netwerksite Facebook, onder wie ongetwijfeld heel wat collega's. Daarom is er nu de groep 'Ik werk bij de Vlaamse overheid'. Bij het ter perse gaan telt de groep 43 leden. Durft u ook uit de kast te komen, sluit u dan aan bij ons en leer uw collega's kennen. ■ Daar klinken we op! ■ En laat de champagnekurken ook bij u knallen. 13 wenst u alvast een spetterend 2009!

## 'Marketeer van het jaar' rijdt voor De Lijn

Collega Saskia Schatteman, directeur Marketing en Communicatie bij De Lijn, is verkozen tot Marketeer van het Jaar 2008. Ze is de eerste Vlaamse vrouw die deze titel in de wacht sleept. "En sinds lang weer iemand uit de overheid", aldus Schatteman. "Ik ben daar heel erg blij mee, zo komt de hele Vlaamse overheid in de kijker te staan." De jury oordeelde dat De Lijn klantgericht werkt en dat Schatteman daar een doorslaggevende rol in speelt. Al benadrukt ze zelf dat de prijs er eigenlijk komt "door de inspanningen die alle medewerkers van De Lijn iedere dag leveren."



### NIEUWE WEDSTRIJD BINNEN VLAAMSE OVERHEID

## De duurzaamste op het werk



Tsang Tsey Chow, communicatieverantwoordelijke van het Departement Landbouw en Visserij,

is de winnares van de eerste wedstrijd duurzame ontwikkeling. Tsang Tsey wou graag gescheiden inzameling voor kurk invoeren in het Ellipsgebouw in Brussel. Dankzij haar inspanningen prijkt nu aan de ingang van het restaurant een inzamelbak waarin iedereen zijn kurken kwijt kan. De ingezamelde kurk wordt gerecycleerd tot biologisch isolatiemateriaal.

De andere finalisten waren Hermien Schoutteten, Vicky De Jonghe en Katrien Janssen. Ook zij zijn bewust bezig met duurzaamheid op de werkvloer: papier recycleren, altijd dubbelzijdig printen, zonder auto leven, ecologisch poetsen of de lichten doven na elke vergadering ... Om het met de woorden van Tsang Tsey te zeggen: iedereen draagt zijn kurkje bij tot een duurzame ontwikkeling. Proficiat!

✎ Alle inzendingen staan op [www.vlaamsedagdo.be](http://www.vlaamsedagdo.be)



## Trotse collega

Collega Dirk Raes (49) mag zich de 'Trots van de overheid' noemen. Dirk kwam als winnaar uit de bus tijdens de tv-show 'Trots van Vlaanderen' die vtm uitzond op 28 november.

Dirk is boswachter bij het Agentschap voor Natuur en Bos, en won de titel voor zijn dagelijkse inzet in het Zoniënwoud in Sint-Genesius-Rode. Hij haalde het van Lut Willems, die als projectmedewerker elektronisch patiëntendossier in het ICT-centrum van het UZ Gent werkt, en Marita Creyelman, een deskundige directiesecretariaat op het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media. Lut kreeg de nominatie omdat ze zich razendsnel inwerkte in een totaal nieuwe job, terwijl Marita naast haar gewone takenpakket altijd klaarstaat om een blinde collega te helpen en te begeleiden.

✎ [www.trotsvanvlaanderen.be](http://www.trotsvanvlaanderen.be)



## Cadeautjestijd

13 verrent u deze maand. Naast de jaarlijkse 13-kalender krijgt u ook Taalpeil en het taalgidsje 'Hopende u hiermede van dienst te zijn' als extra nieuwjaarscadeautje in de bus.

De kalender is dit jaar opgeluisterd door onze huistekenaar Simon Spruyt. Geïnspireerd door de vele terugblikken op het vaderlandse hoogtepunt Expo 58, zocht hij in zijn alternatieve universum naar de grootste mijlpalen in de geschiedenis van de Vlaamse Overheid.

Taalpeil is een uitgave van de Taalunie. Dit jaar is het centrale thema burger-taal-overheid. Hoe ervaart de burger 'ambtenarentaal'? Doen we genoeg moeite om eenvoudig te schrijven? Hoe denken we over te komen bij de burger? Dat en veel meer vindt u terug in Taalpeil.

'Hopende u hiermede van dienst te zijn', ook van de Taalunie, staat boordevol taal- en stijltips. De inhoud is ontleend aan [www.taaladvies.net](http://www.taaladvies.net), de website van de Taalunie met taaladvies. Die bundelde de meest gestelde vragen van de site in een compact boekje. Hopende u hiermede op de goede weg te zetten!

## Floris' visie



# Collega's aan de fles

Het is een publiek geheim dat heel wat collega's alcohol drinken tijdens het werk. Maar met hoeveel zijn ze? Hoeveel drinken ze?

En weegt hun probleem zwaar op prestaties en sfeer? Niemand die het precies weet. Zeker is dat er niet voldoende wordt aan gedaan. In veel entiteiten bestaat er zelfs geen alcoholbeleidsplan. Daar kan in 2009 verandering in komen, want dan stellen de preventiediensten hun preventiebeleid voor psycho-sociaal welzijn voor. Mét krachtlijnen rond alcoholgebruik. 13 loopt vooruit, zoekt antwoorden bij getuigen en experts, en geeft alvast tips voor collega's aan de fles.

Vincent Sennesael en Tristan Hoorelbeke



Test uzelf  
op pag. 15

“

Als ik op werkbezoek ga in de Brusselse gebouwen, vind ik opvallend veel drank in de koelkasten van diensten waarvan je dat niet zo zou verwachten”

Met een zucht zijgt u neer op de voorlaatste trein naar huis. U neemt de krant, maar lezen is nu te lastig. Het begon met een paar glaasjes champagne tijdens de receptie om 11 uur, gevolgd door een werklunch met aperitief, een paar glazen wijn en een calvados bij de koffie. Vlug een paar uurtjes, eerder versuift, proberen te werken, en dan naar het afscheidsfeestje van een collega. Leuke speeches, pittige anekdotes, onder collega's, er is bier, er is wijn, de sfeer is goed. Nog vlug een laatste pint terwijl u op de trein staat te wachten.

Voor sommige van onze collega's is zoveel alcohol meer regel dan uitzondering. Zes procent van de Vlamingen drinkt meer alcohol dan goed is, iets meer dan het Belgische en Europese gemiddelde. Naast het feit dat het uw gezondheid schaadt, kost alcohol werkgevers ongeveer 2,2 miljard euro. Alcohol is een sociaal aanvaarde drug die overal voorkomt, in alle geledingen van de maatschappij, bij mannen en vrouwen, bij oud en jong, en zowel in de private als in de publieke sector. Onze Vlaamse overheid is dus zeker geen uitzondering.

“

Niemand weet hoe groot het probleem is”

Maar net omdat het een sociaal aanvaarde drug is, duurt het vaak erg lang voor problemen met alcohol aan de oppervlakte komen. Dat ondervond een leidinggevende bij de Vlaamse overheid toen bleek dat enkele van zijn werknemers met een alcoholprobleem te kampen hadden: “Ik was de laatste die het wist. Die mensen werden lang door hun omgeving beschermd, ze kregen het voordeel van de twijfel met argumenten zoals: ‘Hij heeft het momenteel wat moeilijk.’ of ‘Het kan iedereen overkomen.’ Pas toen het de spuitaten uitliep, kwamen ze naar mij.”

#### Hoe hebt u toen gereageerd?

“Ik heb individuele gesprekken met ze gevoerd. En natuurlijk beweerden ze dat ze niks dronken, of ‘Allez, twee pintjes tussen de middag, hoogstens drie.’ Daar sta je dan als leidinggevende. Bovendien kon ik op dat ogenblik ook geen maatregelen nemen op basis van hun functioneren: hun evaluaties waren altijd positief. Meer dan de afspraak maken dat ze het tussen de middag deftig moesten houden, kon ik toen niet doen. Maar kort daarna hebben we een van die mensen betrapt met een blikje bier, 's morgens vroeg. Ontkennen was onmogelijk. Die man hebben we naar de bedrijfsarts gestuurd en ik heb samen met hem strikte afspraken op papier gezet.”

#### Was er dan beterschap?

“Ja, op redelijk korte termijn zelfs. En dan nog zo goed dat hij een functioneringstoelage kreeg. Niet voor zijn inspanningen om zijn alcoholprobleem onder controle te krijgen, maar omdat hij zijn job meer dan naar behoren deed. Mijn andere werknemers met een



“

## Leidinggevenden weten vaak niet wat te doen”

alcoholprobleem kennen vandaag nog steeds hun ups en downs.”

### Wat hebt u hieruit geleerd?

“Kort op de bal spelen, voorkomen is beter dan genezen. We willen ook dat collega's niet meer zo lang wachten om erover te komen praten. Daarom hebben we toen ook een communicatieactie opgezet, met de boodschap dat het probleem bespreekbaar is én dat wij nog niemand hebben ontslagen louter en alleen omdat hij met een alcoholprobleem kampt.”

### Kon u terugvallen op een alcoholplan, op specialisten?

“Eigenlijk niet. Als leidinggevende had ik het gevoel er alleen voor te staan. Ik heb wel onze preventieadviseur geraadpleegd, maar meer dan de tip om door te verwijzen naar de bedrijfsarts kregen we niet.”

## Cijfers, liters en promilles

**8,5 liter** pure alcohol.  
Zoveel drinkt een Belg gemiddeld per jaar.

**1,2 %** van de klanten in de restaurants van de grote gebouwen van de Vlaamse overheid kocht een flesje bier, 1,1 % een flesje wijn. In veel restaurants van de Vlaamse overheid geldt een beperking van één alcoholische consumptie per klant.

**21 glazen** alcohol per week. Zoveel alcohol mag een man maximaal per week drinken, wil hij zijn gezondheid niet schaden. Voor vrouwen ligt de limiet op 14 glazen. 13 % van de Belgische mannen en 6 % van de vrouwen drinkt meer.

**1 op de 6** mensen met een alcoholprobleem zoekt hulp bij een professionele hulpverlener.

**7 jaar.** Zolang duurt het gemiddeld voor een alcoholprobleem op de werkvloer aan de oppervlakte komt.



# Hoe groot is het probleem bij ons?

Deze getuigenis is verre van uitzonderlijk. Collega's met een alcoholprobleem, het is meestal een publiek geheim. Dat is de mening van Walter de Maar van IDEWE, de Externe Dienst voor Preventie en Bescherming op het Werk. Hij is bedrijfsarts en werkt voor de Vlaamse overheid in de Brusselse Noordwijk: “Cijfers over alcoholmisbruik binnen de Vlaamse overheid hebben we niet. Het probleem sluimert onder de oppervlakte en er wordt in veel gevallen niets aan gedaan. Of de leidinggevenden weten niet wat ze moeten doen, of ze doen er gewoon niets aan. Dat merk ik, of beter gezegd ruik ik, tijdens mijn medische onderzoeken. Die mensen ga ik dan verder onderzoeken, door gerichte vragen te stellen of door even aan de lever te voelen. Ben ik overtuigd, dan stuur ik die personen door naar de huisarts of naar een ziekenhuis. Ik wil hen ook geregeld terugzien op controle, iets wat ik gemakkelijk kan afdwingen door via de personeelsdienst een nieuwe afspraak te maken.”

### Ambtenaren hebben soms de naam veel te drinken, klopt dat beeld?

“Al wordt het probleem onderschat, het is niet groter dan elders.”

### Zijn er diensten waar het probleem opvallend groter is?

“De klassieke probleemdiensten zijn vooral entiteiten die iets met varen en wegen te maken hebben, al zijn de ergste misbruiken daar ondertussen gebannen door streng op te treden. Meestal ging het om een ouder publiek, bij jonge mensen zit die vanzelfsprekendheid om te drinken er niet meer zo in. Pas op, het zijn lang niet alleen die diensten die problemen hebben. Als ik op werkbezoek ga in de Brusselse gebouwen, vind ik opvallend veel drank in de koelkasten van diensten waarvan je dat niet zo zou verwachten, in alle gebouwen, in het bijzonder het Arenberggebouw.”

### Zijn er beroepen waar het risico groter is?

“Jobs met veel ‘vrije tijd’ én weinig sociale controle. Ik denk aan inspecteurs, chauffeurs en bedieners van bruggen en sluisen. Maar ik zie het evengoed in jobs waar sociale interactie net heel belangrijk is, met veel werklunches, recepties of openingen. En laten we ook zeker de leidinggevenden en mensen in de hulpverlening niet vergeten, functies waar stress, mentale belasting en burn-out als gieren hun beurt afwachten.”



Tips

## Help je collega's

Een van uw collega's verspreidt geregeld een alcoholwalm en begint alsmear slechter te functioneren. U begint te vermoeden dat hij een drankprobleem heeft. Wat kunt u doen en hoe reageert u?

Ga in de eerste plaats na of uw entiteit een alcoholbeleid heeft. Daarin staat namelijk wat kan en wat niet kan, welke stappen leidinggevenden kunnen zetten, welke maatregelen genomen kunnen worden en bij wie uw leidinggevende en uw collega terecht kunnen voor hulp.

Heeft uw organisatie geen alcoholbeleid, dan helpen deze tips u alvast een heel eind op weg.

### Voor iedereen

- Bij mensen met een alcoholprobleem zullen na een tijdje een aantal **symptomen en gedragsveranderingen** optreden: ze zijn sneller geïrriteerd of agressief, functioneren minder goed, worden vergeetachtig, hebben concentratiestoornissen, eten veel minder, verspreiden een doordringende acetongeur, verwaarlozen hun uiterlijk en hebben trillende handen.
- Als u een sterk vermoeden hebt dat een collega een probleem heeft, **wacht dan vooral niet te lang** om er met uw leidinggevende, de

preventiedienst of een interne vertrouwenspersoon over te praten. Al te vaak ondernemen collega's pas iets na een jarenlang aanslepend probleem, en dan is het meestal te laat.

- **Isoleer of mijd uw collega met het alcoholprobleem niet**, dat maakt het voor hem of haar alleen maar moeilijker. Mensen met een alcoholprobleem zijn veelal kwetsbare mensen en **sociaal contact is heel belangrijk** voor hun zelfvertrouwen.

### Voor leidinggevenden

- Bespreek het drankprobleem van een medewerker niet als de persoon in kwestie dronken is, of als er andere collega's kunnen meeluisteren. Doe dat liever **tijdens een vooraf aangekondigd persoonlijk gesprek**.
- Concentreer u tijdens dat gesprek vooral op de negatieve gevolgen die het alcoholmisbruik heeft op **het functioneren**. Als leidinggevende kunt u beter **geen therapeutisch gesprek** voeren. Vraag ook niet hoeveel alcohol hij drinkt, want de meeste probleemdrinkers zullen daar toch over liegen.
- **Verwijs uw werknemer door** naar de preventiedienst, sociale dienst, de arbeidsarts of de huisarts.

## Waar is ons alcoholbeleid?

Walter de Maar geeft aan dat het alcoholbeleid van de Vlaamse overheid niet goed bekend is. Bob Van den Bossche, maatschappelijk assistent bij de vzw Sociale Dienst voor het Vlaams Overheidspersoneel, beaamt dit: "Ons alcoholbeleid dateert van een tiental jaar geleden. Bij de lancering is er toen uitvoerig over gecommuniceerd, en dat hebben we gevoeld: elke maand twee tot drie mensen met problemen die ons vonden. Nu is dat veel minder, niemand kent het beleid nog."

Een kleine steekproef leert ons dat de agent-schappen of departementen met een specifiek alcoholbeleid een zeldzame uitzondering zijn bij de Vlaamse overheid. "Toch is zo'n alcoholbeleid erg belangrijk om willekeur te

vermijden bij het nemen van maatregelen en om leidinggevenden een leidraad te geven", licht Marie-Claire Lambrechts toe. Zij is verantwoordelijke Arbeid bij de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD).

"Een dergelijk plan moet om te beginnen regels bevatten. Mag er alcohol geschonken worden in de restaurants, tijdens feestjes of op vergaderingen? Ten tweede moeten er duidelijke procedures zijn over het optreden bij acute en chronische gevallen."

"Een acuut geval is een werknemer die te zat op het werk verschijnt om nog te kunnen functioneren. Stuur je die naar huis? Maak je daar een verslag van? Soms blijft het bij die ene keer, maar wat als het chronisch wordt en

die werknemer nauwelijks nog functioneert? Wat doe je dan? Hoe verwijst je door naar de hulpverlening? Met andere woorden: moet een alcoholbeleid ook aangeven welke ondersteunende hulpverlening er voorhanden is en hoe werknemers en sleutelfiguren ingelicht en gevormd kunnen worden."

En toch hebben weinig entiteiten een alcoholbeleid. Volgens Marie-Claire Lambrechts komt dat omdat ze andere prioriteiten hebben. "De wet schrijft voor dat ze een beleidsplan moeten hebben voor bijvoorbeeld stress en pesten op het werk. Dus ergens is het wel te begrijpen dat er geen tijd meer overblijft om een degelijk alcoholbeleid uit te werken, hoe belangrijk dat eigenlijk ook is."





## Wanneer komt ons alcoholbeleid er?

Er is een collectieve arbeidsovereenkomst (cao) in de maak die alle ondernemingen in België verplicht om vanaf 2010 een alcoholbeleid te hebben. We vroegen aan Kathleen Bernaert, preventieadviseur-coördinator van de afdeling Preventie en Bescherming voor alle Vlaamse ministeries of die maatregel inspirerend kan werken voor de Vlaamse overheid. “Momenteel werken we aan een preventiebeleid voor psycho-sociaal welzijn. Daarin zitten ook krachtlijnen rond alcohol. Dat beleidsplan zullen wij in het voorjaar van 2009 voorstellen, we zijn dus met die maatregel de privésector voor.”

### GETUIGENIS

# “Drank, dat heb je toch niet nodig!”

Fons is 73 en werkte als bestuurschef op verschillende kabinetten. In 1995 rondde hij zijn carrière af bij het bestuur Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek van het toenmalige Ministerie van Onderwijs. Twaalf jaar lang worstelde hij met een alcoholprobleem. Verwijzend naar de kleur van het bier: “Drank is een hemelse, mooie, onweerstaanbare blondine die je op een dag een dolk in de rug steekt.”



*Fons is 73 en drinkt al dertig jaar niet meer*

“Ik was dertien jaar toen ik op een familiefeest met de neefjes in het geniep geëxperimenteerd heb met zelfgestookte geestrijke drankjes. Ik was goed zat. Overgeven, misselijkheid en een dikke kater ’s anderendaags.” Fons blikt geamuseerd terug op die gebeurtenis van zestig jaar geleden. “Ik heb daardoor lang een degout gehad van alcohol, ik kon het niet ruiken of zien. Zelfs tijdens mijn legerdienst kon je mij er niet mee verleiden.”

### En toch bent u dan op een dag weer alcohol beginnen te drinken?

“Ja. Na mijn huwelijk werd ik heel actief in het sociale leven. Vergaderen en nakaarten tussen pot en pint, je kent het wel. Maar ja, ik had nooit gedronken en na twee pinten stond ik op mijn hoofd, terwijl de anderen sloten konden verzetten. Ik voelde me daar niet goed bij. Ik dacht dat ik er daardoor niet bij hoorde. Ik begon te oefenen en voor ik het goed en wel doorhad, had ik er een heleboel ingehaald.”

### Hoe is het dan geëvolueerd tot een alcoholprobleem?

“Het kwam heel geleidelijk, tot ik op een zeker moment iedere dag dronk, niet de grote hoeveelheden want mijn lichaam kon er niet tegen, maar ik had steeds alcohol in mijn lichaam. Als

# Zelftest: Hoe belangrijk is alcohol voor u?

“Drinkt u te veel?” “Niet meer dan een ander!” Dit is een veelgehoorde oneliner. Maar hoe belangrijk is alcohol nu voor u? Dat komt u te weten met onderstaande test van de VAD, de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen.

• Een werkplaats zonder alcohol lijkt u geen prettig idee.	ja / nee
• U kunt beter plezier maken dankzij alcohol.	ja / nee
• U ging al wel eens achter het stuur zitten na meer dan twee glazen alcohol.	ja / nee
• U bestelt alvast bij, nog voor uw drankje op is.	ja / nee
• U hebt altijd een glas in de hand.	ja / nee
• U kunt u beter ontspannen als u drinkt.	ja / nee
• U bestelt altijd een alcoholische consumptie, ook 's ochtends en 's middags.	ja / nee
• U blijft drinken, ook al had u zich voorgenomen dat niet te doen.	ja / nee

## Uw score

Als u op een van de vragen met 'ja' hebt geantwoord, is het zinvol eens stil te staan bij uw drinkgedrag. Doe zeker eens de uitgebreide zelftest op de website [www.hoeveelsteveel.be](http://www.hoeveelsteveel.be). Met die test komt u te weten hoe groot uw risicogedrag is.

Bent u verrast door de resultaten van deze test, denkt u dat u risicogedrag vertoont of hebt u gewoon vragen over uw alcoholgebruik? U kunt steeds terecht bij uw bedrijfsarts, uw huisarts, de preventiedienst, de Anonieme Alcoholisten (03 239 14 15, 24/24) of De Druglijn (078 15 10 20, maandag tot vrijdag van 10 tot 20 uur).

ik begon te drinken, kon ik ook niet stoppen. Ik kwam vaak heel laat thuis. Mijn vrouw is me zelfs ooit komen halen op café, maar dat was olie op het vuur gooien, ze is alleen moeten terugkeren.”

### Begon uw werk daar ook onder te lijden?

“Concentratieproblemen! Ik begon op een zeker moment alles op te schrijven om er zeker van te zijn dat ik niets zou vergeten. Zo ben ik altijd blijven functioneren. Ik heb nooit opmerkingen gekregen, dus ik weet niet of ze het ooit hebben gezien. Wel moest ik me van tijd tot tijd eens een dag ziek melden omdat ik een te grote kater had.”

### Dronk u ook op het werk?

“Alleen op het einde van mijn verslaving. Tussen de middag gingen we soms potten pakken. Het gebeurde wel eens dat we zat terugkwamen, maar dat was niet zo vaak.”

### Wanneer bent u gaan beseffen dat u een probleem had waar u iets aan moest doen?

“Ik kreeg van vrienden soms te horen: ‘Fons, je was weer in vorm gisteren, je hebt dit en dat gedaan.’ En ik kon me daar niets meer van herinneren. Ik weet trouwens nog altijd niet hoe ik in die periode mijn auto of fiets steeds zonder brokken in de garage kreeg. Ook lichamenlijk ging ik erg achteruit: hoofdpijn, maag- en darmklach-

ten, beven, weinig eten en toch een bierbuik krijgen. Ik voelde me onbegrepen, minderwaardig, overgevoelig en wrokkig. Als ik alleen was, zat ik soms te huilen als een kind. Ik zat gevangen.”

### Wanneer kwam dan de omslag?

“Ik was weer eens tot 's morgens vroeg doorgezakt. Een paar uren later liep de wekker af en ik was nog steeds zat. Ik heb me toen ziek gemeld en ben terug in bed gekropen om mijn roes uit te slapen. Opnieuw wakker vond ik op de keukentafel het lokale advertentieblad. Mijn oog viel op een advertentie van de AA: ‘Problemen met alcohol, bel dit nummer.’”

### En gebeld?

“Ja, direct! Ik moest het doen, zo kon ik niet verder. Ik kreeg een man aan de lijn die mijn probleem begreep en die naar me luisterde. Het gesprek kan ik me nog zo herinneren. Ik vroeg die man of hij nog dronk. ‘Nee, want drank heb je toch niet nodig.’ Dat was op een donderdag en de volgende bijeenkomst was pas de woensdag daarna. ‘Fons, zal het lukken tot volgende woensdag?’, vroeg hij. Ik zei ja en heb sindsdien geen druppel meer aangeraakt, al dertig jaar ondertussen. Een

periode van twaalf jaar alcoholmisbruik lag dus achter me.”

### Hoe verliep de ontwenning?

“Je hebt ontwenningverschijnselen: dorst, beven. Het heeft toch een maand of drie geduurd voor ik weer op mijn positieven was. Ik heb toen heel veel water en vruchtensappen gedronken. Ik ging wekelijks trouw naar de AA. Ik stond er zelf van te kijken dat ik me zo snel weer beter voelde, zowel lichamenlijk als geestelijk.”

### Hoe reageerde uw omgeving?

“Mijn vrouw was natuurlijk heel blij. Ik heb me ook nooit geïsoleerd, ik bleef sociaal actief en bleef op café gaan, maar dan wel op water. Op een keer, omdat ik een pintje weigerde, vroeg de cafébazin me of ik ziek was. Ik heb haar gezegd dat ik eigenlijk wel ziek was. Buiten mijn beste vrienden, die me goed hebben gesteund, is er weinig over gesproken.”

### Wilt u uw collega's een gouden raad meegeven?

“Laat dat eerste glas staan!”

# “De kna wi



## Frank Van Sevenscoten (60)

■ Administrateur-generaal van de Vlaamse Milieumaatschappij ■ Getrouwd met Mieke Claes, twee kinderen: Sebastiaan (32) en Marnix (22) ■ Geboren in Aalst (Oost-Vlaanderen) ■ Woont in Mechelen (Antwerpen) ■ Licentiaat Geschiedenis en Licentiaat Stedenbouw, Ruimtelijke Ordening en Ontwikkeling

## Leslie Mathys (41)

■ Verantwoordelijke secretariaat Algemene Zaken bij de Vlaamse Milieumaatschappij ■ Getrouwd met Dirk, moeder van Lisa (16) en Thomas (13), zorgouder voor Jill (12) en Ward (10) ■ Geboren in Opbrakel (Oost-Vlaanderen) ■ Woont in Leupegem (Oost-Vlaanderen) ■ Hoger secundair technisch onderwijs - secretariaat



# Beste vrouwen Willen bij ons werken”

“Ik geloof dat werken vervreemdend is voor mensen omdat ze meestal ver van het resultaat van hun arbeid staan. Werken voor de overheid - en dus werken voor het algemeen belang - tempert echter die vervreemding en brengt ze tot aanvaardbare proporties”, zegt Frank Van Sevenscoten, al 35 jaar ambtenaar en volledig vergroeid met de Vlaamse overheid in het algemeen en de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) in het bijzonder. Als administrateur-generaal bouwde Van Sevenscoten de VMM uit tot een efficiënte organisatie die ‘de knapste mensen, en zeker vrouwen, weet aan te trekken’. Secretariaatsmedewerker Leslie Mathys is er daar een van. Ze kent Van Sevenscoten al van toen ze in 1990 bij de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) begon. Intussen werkt ze alweer tien jaar voor en soms met hem bij de VMM. “We moeten hier hard werken, maar ik doe dat met plezier”, klinkt het zonder veel vervreemding.

Frank Willemsse & Maarten De Gendt

“Ik word ongelukkig als ik langs de lintbebouwing van Vlaanderen rij en weet dat riolering, openbaar vervoer en afvalophaling daar veel meer kosten dan in een goed georganiseerde stad. Soms kijk ik bewust alleen maar naar de weg en niet naar de huizen”, zegt Van Sevenscoten. Hij is planoloog in hart en nieren: de maatschappij willen ordenen zit er diep in bij hem. En zo’n man moet dan elke dag langs de Alfons Van de Maelestraat in het Oost-Vlaamse Erembodegem. De straat is een langgerekte rij van met een scheel oog gezette oude werkmanshuisjes, afgewisseld met nieuwbouw uit niemandsland en vrijstaande villaverzinsels. En plots duiken er dan op nummer 96 een uitgestrekt park en een knus kasteeltje op. Daar heeft de VMM haar hoofdkwartier en houdt Van Sevenscoten kantoor met zicht op een zeldzame moeras-cipres. Niet op de Alfons Van de Maelestraat.

## Wat zijn de voor- en nadelen om ver van Brussel in dit pittoreske park te werken?

**FRANK:** “Voordeel is de natuur om ons heen: je ziet hier aan je bureau letterlijk de seizoenen veranderen.”

**LESLIE:** “De eekhoortjes komen voorbij, de spechten vliegen langs ...”

**FRANK:** “Het is in ieder geval heel wat anders dan te moeten genieten van staal, glas en beton zoals de meeste collega’s in Brussel. En er is hier geen airconditioning. Als het warm is, kunnen we de ramen gewoon openzetten. Heerlijk.”

**LESLIE:** “Nadeel is wel dat je ver van de stad zit en je tussendoor niet zomaar even boodschappen kunt doen of een hapje kunt gaan eten. Ik breng dus iedere dag mijn boterhammen mee en doe mijn boodschappen op weg naar huis.”

“**Wij kunnen absoluut de vergelijking met de privésector doorstaan als het gaat om organisatie en productiviteit”**

Frank

**En nadeel lijkt ons ook dat het niet eenvoudig is om hier met het openbaar vervoer te raken en de auto voor velen het enige alternatief is. Niet erg milieuvriendelijk bovendien.**

**FRANK:** “Dat is correct. Maar we zijn dan ook organisch gegroeid vanuit de verschillende waterzuiveringsmaatschappijen en epidemiologische instituten uit het verleden. Dat maakt dat we momenteel op meer dan tien verschillende locaties gebouwen hebben staan. Dat is een nadeel, maar dankzij de nieuwe communicatietechnologie is dat gelukkig geen echt probleem meer. En het is zeker een voordeel, én milieuvriendelijk, dat we mensen werk kunnen aanbieden dicht bij huis.”

**Trekken de administratie en de kabinetten niet voortdurend aan uw mouw om de boel te centraliseren in Brussel?**

**FRANK:** “De VMM is net als de OVAM opgericht op een moment dat de politiek net het tegenovergestelde dacht van nu. Toen wilde men per se decentraliseren en over heel Vlaanderen verspreid zitten.”

**Hoe zijn jullie bij de Vlaamse overheid beland?**

**LESLIE:** “Via via. Mijn grootmoeder had nog op socialistische kabinetten gewerkt - onder andere bij Willy Claes - en wist dat er zoiets bestond als de ‘stage der jongeren’. Ze regelde dat ik kon beginnen bij de federale overheid op de Economische Inspectie. Ik ben daar maar twee maanden gebleven omdat ik slaagde voor een officieel examen en bij de OVAM kon starten. Het is ook dankzij mijn grootmoeder dat ik secretariaatswerk wilde gaan doen. Als kind ging ik wel eens met haar mee naar die kabinetten, waar ik met veel plezier op de schrijfmachines zat te hameren. Dat was een wereld die voor mij openging. Heerlijk vond ik dat.”

**FRANK:** “Ik ben eind 1972 bij de overheid begonnen. Dat was in een tijd dat het idee dat de wereld kon worden verbeterd, geen illusie bleek te zijn. Daarom werd ik planoloog en dat ben ik gebleven. Eerst bij Ruimtelijke Ordening, daarna bij de OVAM en hier bij de VMM. Ik heb daarbij het geluk gehad dat mijn loopbaan samenliep met



“  
Ik word stilaan overal de oudste. Dat maakt indruk op mij. Ik weet bijvoorbeeld dat de volgende minister waarschijnlijk mijn laatste zal zijn”

Frank

de ontwikkeling van de Vlaamse en de Europese staat en dat 'leefmilieu' in beide overheden een centraal thema werd. Toen ik afstudeerde, bestond dat begrip amper. Herinner je je de geur op de Graslei in Gent vroeger? Toen ik daar op kot zat aan de Ketelvest, was het water er zwart als inkt en stonk het op zomernachten zo erg dat iedereen ondanks het warme weer met de ramen dicht sliep. En de mensen pikten dat. Er was gewoon geen aandacht voor.”

### Hoe heeft de VMM op die groeiende aandacht ingespeeld?

**FRANK:** “Toen ik in 1991 begon op de VMM, leefde de illusie dat waterzuivering in essentie een technische zaak was van installaties en rioleringen. Nu werken we op vele manieren aan het leefmilieu: we doen aan sensibiliseren, we geven advies bij vergunningen, we innen milieuheffingen, we subsidiëren werkzaamheden en we beheren onbevaarbare waterlopen. Als je de VMM vergelijkt met soortgelijke instanties in het buitenland, komen we er goed uit. Dat ligt helaas anders bij de kwaliteit van het leefmilieu zelf. In Vlaanderen wordt er een zeer hoge druk gelegd op het milieu. We zitten bijvoorbeeld met het industriële complex rond Antwerpen en er zijn nauwelijks rivieren in de wereld die een grotere belasting moeten verdragen dan de Schelde. Daar kun je weinig aan veranderen.”

### Moet een mens hier hard werken?

**LESLIE:** “Ik vind van wel. Maar ik vind dat niet erg. Ik begin rond negen uur en normaal ga ik om zes uur weer naar huis. Maar als iets echt af moet zijn, kan het later worden. Het is dus echt niet zoals bij 'De Collega's'. Ik moet ook harder werken

dan twintig jaar geleden. Veel harder. Er is ook meer druk.”

**FRANK:** “Er heeft hier een revolutie plaatsgevonden. Wij kunnen absoluut de vergelijking met de privésector doorstaan als het gaat om organisatie en productiviteit. Mensen die uit de privésector komen werken, merken weinig verschil.”

**LESLIE:** “Ik werk liever hard en efficiënt omdat het dan vooruitgaat en je weet dat je goed bezig bent. Dat geeft meer voldoening dan gewoon je uren kloppen.”

### De VMM is een moderne organisatie die werkt met moderne managementtechnieken?

**FRANK:** “Ik hou niet zo van de woorden 'modern' en 'managementtechnieken', maar daar komt het wel op neer ja. Wij werken op een efficiënte manier. Dat lijkt me een betere omschrijving. 'Modern' en 'managementtechnieken' doen mij te veel denken aan woorden als 'straffe madammen’.”

### Werkt u ook hard?

**FRANK:** “Stel je voor dat ik nee zou zeggen.”

### U bent al zestig, het zou kunnen dat u het rustiger aan doet.

**FRANK:** “Kunt u zich voorstellen dat iemand in deze functie niet hard zou moeten werken?”

### Misschien als u een straffe madam zou zijn.

**FRANK:** *(lacht)* “Ik vertrek thuis om kwart voor acht en hoe lang ik dan werk, weet ik niet. Ik doe ook vaak voort thuis.”

### Kunt u al uw vakantiedagen opnemen?

**LESLIE:** “Ik wel. Met kinderen thuis zou het onverantwoord zijn dat niet te doen.”

**FRANK:** “Bij mij zijn ze nooit op. Dat is zeker niet optimaal, want ik vind onze 35 vakantiedagen een verworvenheid, waarvan iedereen zou moeten gebruikmaken.”

### Hebt u altijd zo hard gewerkt dat u uw vakantiedagen niet kon opnemen?

**FRANK:** “Nee. Toen ik bij Stedenbouw werkte tussen 1972 en 1979, was dat nog in het oude Belgische overheidsapparaat. Een van de voordelen was dat je daar veel minder hard en vooral minder intens moest werken. Als mensen die mij nu kennen, mij toen bezig gezien zouden hebben, zouden ze hun ogen niet geloofd hebben. Het nadeel was dat het in die tijd geen privilege was om voor de overheid te werken. Je kon er niet mee uitpakken. Dat is nu wel anders. Daarom hakt de privésector zo in op het ambtenarenstatuut. Ze concurreert met de overheid om goede mensen aan te trekken, en de privésector is die concurrentiestrijd voor een stuk aan het verliezen.”

### Hoe merkt u dat u de 'war for talent' met de privésector aan het winnen bent?

**FRANK:** “Wij halen de knapste mensen binnen. En zeker de knapste vrouwen. De 'knapste' op het vlak van verstand natuurlijk, want dat is belangrijker zoals verstandige mannen weten. *(glimlacht)* Die aantrekkingskracht komt voor een stuk omdat we met een populair thema als leefmilieu bezig zijn. Maar ons statuut helpt ook. De VMM heeft een van de hoogste ratio's statutairen-contractuelen van heel de Vlaamse overheid. Dat is een bewuste politiek - zo hebben we geprobeerd om zo veel mogelijk collega's die in 2006 van het vroegere ministerie naar de VMM zijn gekomen, statutair te benoemen. Niet alleen heb je met statutairen veel minder verloop en kun je een bedrijfscultuur uitbouwen met mensen die voor het algemeen belang werken en daar ook de meerwaarde van inzien. Statutairen kun je ook meer loonvoordelen bieden. Zeker qua pensioen. Mensen blijven langer leven en dat maakt een hoog ambtenarenpensioen des te aantrekkelijker.”

### Verdiene jullie genoeg?

**LESLIE:** “Ja, maar ik zou niet weten hoeveel. Ik zou het eens op mijn loonfiche moeten nakijken. Wat ik wel weet, is dat toen ik bij OVAM begon, ik plots meer verdiende dan mijn moeder in de textiel. Ik schaamde me er bijna voor dat ik als pas afgestudeerde zoveel meer kreeg dan zij, die al zo lang werkte.”

**FRANK:** “De loonspanning bij de Vlaamse overheid zit goed. Ik zou niet willen werken als lid van een managementcomité waar de baas drie keer zoveel verdient als de nummer twee. Dat kan niet anders dan aanleiding geven tot spanningen. Ik verdien een beetje meer dan de afdelingshoofden en die verdienen weer een beetje meer dan wie voor hen werkt. Zo moet het.”

## U bent al sinds 1981 ambtenaar-generaal ...

**FRANK:** "Dat is al 27 jaar lang. Ik kan mij nog nauwelijks herinneren dat ik het niet was."

## Als iemand het al 27 jaar voor het zeggen heeft, denkt die dan dat iedereen overal naar hem moet luisteren?

**LESLIE:** "Ik heb niet die indruk."

**FRANK:** "Als je zo lang als ik in zo'n functie zit, kom je in verschillende fases. Ook fases waarbij mijn vrouw me zei dat ik thuis geen directeur moest komen spelen. Maar ja, mijn vrouw is ook lang directeur geweest. Bij de federale overheid."

## Hebt u uw partner leren kennen op kantoor?

**FRANK:** "De liefde is inderdaad ontloken op Stedenbouw."

**LESLIE:** "Ik heb mijn huidige man hier leren kennen en ik vind het een voordeel dat we in dezelfde organisatie werken. In mijn vorige relatie kon ik niet veel vertellen over mijn job. Nu wel, want mijn man kan meteen volgen en is geïnteresseerd. Het lucht op als je even gehoor vindt bij je partner."

## Is het makkelijk voor jullie om werk en privéleven te combineren?

**LESLIE:** "We hebben een samengesteld gezin, wat het niet altijd makkelijk maakt, maar we redden het. Ook al omdat we het samen doen. In mijn vorige relatie stond ik er alleen voor omdat mijn man vaak naar het buitenland moest. Toen was het niet altijd even makkelijk om alles georganiseerd te krijgen. Nu heb ik de luxe dat mijn man thuis is en dat ik een kapotte lamp dus niet meer zelf hoeft te vervangen."

**FRANK:** "Daar bestaan wij mannen dus voor: om lampen te vervangen."

**LESLIE:** (lacht)

## Voelt u zich soms schuldig ten opzichte van uw gezin?

**LESLIE:** "Als ik laat thuiskom ja, maar dan vooral omdat je minder tijd hebt om met de kinderen door te brengen. Wij hebben tieners van de internetgeneratie - en ze durven wel eens te klagen dat ze te weinig kunnen chatten. Ze kunnen alleen maar op het net als wij thuis zijn. En hoe later we thuis zijn, hoe minder lang ze mogen surfen."

**FRANK:** "Ik heb me nooit schuldig gevoeld, maar ik heb wel beseft dat het niet goed was. Maar ja, wat doe je eraan?"

## Hebt u er iets aan gedaan?

**FRANK:** "Niet veel."

## Uw vrouw deed alles?

**FRANK:** "Wij hebben heel lang alle dagen hulp gehad. Maar het is wel zo dat mijn vrouw meer gezinslasten heeft gedragen dan ik. Als ik daarop



“Ik werk liever hard en efficiënt omdat het dan vooruit gaat en je weet dat je goed bezig bent. Dat geeft meer voldoening dan gewoon je uren kloppen”

Leslie

terugkijk, kan ik me niet goed meer voorstellen hoe je met z'n tweeën fulltime kunt gaan werken met kinderen. Ik herinner me de periode waarin ik 's morgens mijn vrouw naar het station bracht, de kleinste naar de onthaalmoeder, de grootste naar school en dan naar het werk. En 's avonds weer terug en o wee als er iets misliep. Hoe konden we dat allemaal aan? Omdat we als dertigers tomeloos veel energie hebben natuurlijk."

**LESLIE:** "Dat is misschien waarom het bij mij tegenwoordig niet altijd even vlot loopt. Al beweren veel mensen wel dat het leven pas begint op 40 ..."

**FRANK:** "Ik ben nu zestig geworden en het is voor mij de eerste verjaardag die een sprong met betekenis symboliseert. Ik word stilaan overal de oudste. Dat maakt indruk op mij. Ik weet bijvoorbeeld dat de volgende minister mijn laatste zal zijn. Vroeger was ik altijd jonger dan de minister. Nu is het omgekeerd en worden de leeftijdsverschillen plots wel heel groot."

## U hebt wel een kleur. Die is bekend aangezien u ook voorzitter bent van de Mechelse SPA-afdeling. Speelt die kleur nog in uw job?

**FRANK:** "Dat speelt uiteraard. Zoals het speelt dat je man of vrouw bent. Maar helemaal niet meer zoals in de tijd die jonge mensen zoals jullie nooit hebben meegemaakt. Dat is dan ook een van de belangrijkste - zo niet de belangrijkste - hervormingen binnen de Vlaamse overheid: dat de benoemingen gedepoliteerd zijn."

## Maar kleur speelt nog altijd een beetje mee, bleek in de benoemingsrondes bij de invoering van BBB.

**FRANK:** "Een beetje ja. Maar niet zoals in de

jaren tachtig toen ik bij OVAM werd benoemd. Al kan ik echter wel getuigen dat het ook toen niet de regel was dat halve idioten directeur-generaal werden."

**LESLIE:** "Ik heb ook een kleur en dat heeft alleen even meegespeeld toen ik aan die stage der jongeren begon via mijn grootmoeder. Maar daarna nooit meer."

## Kijkt u uit naar uw pensioen?

**FRANK:** "Ik kijk er niet naar uit en ik vrees er ook niet voor. Ik zie wel wat er komt. Zo heb ik altijd geleefd en blijf ik leven."

## U werkt allebei al heel uw carrière bij de overheid. Nooit iets anders willen doen?

**FRANK:** "Ik heb heel even in mijn periode bij Stedenbouw op het punt gestaan een eigen studie bureau op te zetten, samen met een vriend. Om allerlei praktische redenen is dat er niet van gekomen en ik ben dus ambtenaar gebleven. Daar heb ik zeker geen spijt van."

**LESLIE:** "Ik heb altijd in een garage willen werken. Niet op een kantoor, maar als mecanicien. Echt waar. Mijn echtgenoot zegt altijd dat ik thuis de wagen kies. Ik ben ook degene die bij de garage op zijn blauwdruk aangeeft welk onderdeel hij moet vervangen ... Maar ik ga het toch maar niet doen. Ik vind mijn werk leuk en gevarieerd en de zekerheid die ik hier krijg, ga ik niet vinden in een garage, vermoed ik."

**Bedankt en succes.**

# Werken aan de

De juriste gaat de boer op. De dossierbeheerder 'theater' stapt op de bühne. De communicatieadviseur wil marketingtechnieken leren. En de begeleidster van psychiatrische patiënten gaat op ontdekking in onze buurlanden. Vier voorbeelden van wissel-leren waarbij collega's willen verbeteren en innoveren door het op een ander te gaan zoeken. Vier getuigen over hun ervaringen: positieve en negatieve.

Bart Aerts

# andere kant

## “Praktijk ontdekken in overall”

MAYA CALLEWAERT (24), JURISTE BIJ HET DEPARTEMENT LANDBOUW EN VISSERIJ

“Het idee kwam van mijn leidend ambtenaar”, vertelt Maya Callewaert. “Ik vond het meteen een goed voorstel. Als juriste is het soms moeilijk om technische materie goed te begrijpen. Dit is mijn eerste job. Als je weinig ervaring hebt, is het heel interessant om zo’n stage te doen.”

Tijdens vijf dagen stage op verschillende plaatsen kwam de theorie waar Maya elke dag mee te maken krijgt, tot leven. “Het helpt enorm om bepaalde zaken beter te begrijpen”, zegt Maya. “Ik geef juridisch advies over fokkerijen aan de afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling (ADLO). Daar werken veel bio-ingenieurs. Die zijn vooral vertrouwd met de technische aspecten en doen voor de juridische kant van de zaak vaak een beroep op ons. Wij zitten iedere dag achter ons bureau. Zo heb je weinig voeling met je sector. Het was een verademing om met een overall en laarzen aan te zien hoe het er aan toegaat op het veld. Een unieke kans. En een groot verschil met het dagelijkse werk.”

Maya kon op die vijf dagen stage op verschillende plaatsen ervaring opdoen. “Twee dagen draaide ik mee bij het Vlaams Varkensstamboek (VVS) dat de varkensproductie probeert te verbeteren. Ik trok ook één dag naar het Instituut voor Landbouw en Visserijonderzoek (ILVO) en één dag naar de Vlaamse Rundveeverbetering (VRV). Verder bezocht ik nog twee slachthuizen. Daar leerde ik bij over karkasclassificatie, een onderdeel van mijn job.

Maya heeft niets dan lof over het project wissel-leren. Al was het soms wat improviseren. “Het is een proefproject. Je moet zelf de nodige afspraken maken. Daarom is het belangrijk dat je op voorhand nadenkt wat je precies wilt zien. Je moet vooraf met je stageplaats overleggen wat er mogelijk is. Zo heb je er het meeste aan. Ik zou het zeker aanraden aan collega’s. Ik ben zelf gevolgd door een camera van de dienst Communicatie van Landbouw en Visserij. Zo kunnen anderen zien hoe het allemaal verlopen is.”



## “Heel leerrijk op korte tijd”

ETIENNE EERTMANS (50), DOSSIERBEHEERDER PODIUMKUNSTEN BIJ HET AGENTSCHAP KUNSTEN EN ERFGOED

Etienne Eertmans werkt aan de subsidiedossiers van Vlaamse en Brusselse theatergezelschappen. Hij ging een zestalf weken aan de slag op de internationale kunstcampus deSingel in Antwerpen. Het doel was vooral kennis te maken met de zakelijke en financiële werking van die Vlaamse instelling. “Uiteindelijk heb ik daar wel een zicht op gekregen, maar ik heb vooral geholpen bij de voorbereiding van het theaterseizoen 2008-2009. Zo had ik mijn inbreng in het maken van de jaarbrochure”, vertelt Etienne.

Achter de schermen ontdekte Etienne wat het betekent om zo’n grote instelling te doen draaien. De veelheid aan niet-artistieke taken verbaasde hem. “Als toeschouwer kom je de schouwburg binnen en zie je de kunstenaars op het podium. Maar er komt veel bij kijken voor er op dat podium iets kan gebeuren. De stage heeft me dat beter doen beseffen. De tijd was te kort om met alle aspecten in aanraking te komen, maar ik heb toch een heel behoorlijke inleiding gekregen. Het was heel leerrijk op korte tijd.”





“Ik heb mijn best gedaan en heb er gewerkt alsof het mijn job was. Maar ik had niet het idee dat zij iets van mij hebben geleerd. Ze hebben mij vooral veel geleerd. En door wat ik daar geleerd heb, doe ik mijn taak nog beter.”

Toch één opmerking. “De timing van het begeleidende vormingsprogramma kwam voor een aantal mensen niet overeen met de timing van het project. Sommigen hadden hun stage al achter de rug. Een individueel begeleidend

vormingsprogramma zou beter zijn. Het vormingsprogramma op zich was goed, gegeven door een heel competente lesgever en met een goede lesstructuur.”

“Het had gerust wat langer mogen duren”, mijmert Etienne. “Maar er lagen zo veel taken in Brussel op mij te wachten dat ik moest terugkeren. De collega’s reageerden heel enthousiast toen ik terug was. Ik voelde hun interesse. Ik kan het iedereen aanraden.”

## “Niet zo veel kunnen oppikken”

KRISTIEN VERBRAEKEN (33), COMMUNICATIEADVISEUR BIJ HET DEPARTEMENT DIENSTEN VOOR HET ALGEMEEN REGERINGSBELEID (DAR), AFDELING COMMUNICATIE

Wissel-leren werkt in twee richtingen. Kristien Verbraeken begeleidt campagnes van verschillende beleidsdomeinen als communicatieadviseur voor het Departement DAR. Ze trok enkele maanden naar CultuurNet Vlaanderen, een gesubsidieerde vzw die onderzoekt hoe de relatie tussen aanbod en cultuur kan verbeteren. “Ik zou er dingen leren over marketing”, vertelt Kristien. “Op onze afdeling hebben we daar weinig ervaring mee. Daar hebben ze een hele marketingafdeling. En ik zou hen gewijs maken in overheidsopdrachten.”

Tenminste, dat was het opzet op papier. Maar Kristiens stage eindigde vroeger dan gepland omdat er van alles misliep op het vlak van planning en uitvoering. “CultuurNet Vlaanderen is volop bezig met de omschakeling naar Uit in Vlaanderen. De drempel moet lager. Ook sport en andere activiteiten zullen aan bod komen. Voor de start van het nieuwe cultuurseizoen zouden we een soort estafette organiseren. Uiteindelijk duurde het allemaal veel langer dan gepland. Ik werkte halftijds op mijn eigen afdeling en halftijds bij CultuurNet. Die combinatie bleek te zwaar te zijn.”

“Uiteindelijk heb ik niet zo veel kunnen oppikken. Zij hebben wel kunnen zien hoe je kunt omgaan met overheidsopdrachten. Ik heb hen kunnen tonen hoe wij dat aanpakken. Maar marketingtechnieken leren is er niet van gekomen. Terwijl ik had willen leren hoe je een overheidsproduct aan de man kunt brengen.”

Maar Kristien ziet ook lichtpunten. “Ik was blij verrast door de steun die we kregen van de orga-



nisatoren van het project wissel-leren. Ze staan honderd procent achter het project. Zo hebben ze ons geregeld uitgenodigd om onze ervaringen uit te wisselen. En we hebben opleiding gekregen. Het is knap dat ze dat doen. En ik heb veel interessante mensen leren kennen.”

Zo’n stage brengt ook vaak mogelijkheden tot verbetering aan het licht. “Ik heb gezien dat er raakvlakken zijn tussen de verschillende departementen. Toch is er geen samenwerking met

CultuurNet Vlaanderen. Dat zou beter kunnen. Zo zijn er projecten mogelijk tussen Stedenbeleid, Toerisme Vlaanderen en CultuurNet Vlaanderen. Ik volg dat samen met een collega verder en we bekijken of er nog mogelijkheden tot samenwerking zijn.”

CultuurNet Vlaanderen polste Kristien na afloop of ze niet wou overstappen. Maar ze blijft waar ze is. “Ik ben mijn eigen job zeker niet beu.”



## “Vooruitgaan door van elkaar te leren”

ELKE HENDRICKX (37), VERPLEEGKUNDIGE BIJ HET OPENBAAR PSYCHIATRISCH ZORGCENTRUM REKEM

De stage van Elke Hendrickx was eerder een opleiding en duurde maar liefst drie jaar. Ze werkt al vijftien jaar in de psychiatrie en acht jaar met chronisch schizofrene patiënten. In Duitsland en Nederland kreeg ze een opleiding tot ‘levensbegeleider’. De internationale uitwisseling maakt deel uit van het project wissel-leren.

“Ik heb door middel van jobrotatie geleerd hoe je een chronisch psychiatrische patiënt beter kunt begeleiden”, zegt Elke. “De andere visies waren een openbaring. Zo gaan ze in Duitsland heel anders om met de familie van de patiënt. Bij ons is de redenering van het verzorgende personeel vaak: ‘Oei, daar is de familie en we hebben nog zoveel te doen’. Terwijl ze in Duitsland de familie juist betrekken bij de behandeling. Toen ik terugkeerde naar Rekem, zijn we gestart met het in kaart brengen van de familie van onze patiënten. Als we nu familieleden ontvangen, maken we tijd voor hen.”

En er is nog heel wat veranderd na de terugkeer van Elke uit het buitenland. “De kamers en woonruimtes zijn nu veel persoonlijker. We gaan samen met de cliënten meubelen kopen. We hebben immers gezien dat het er in de andere instellingen veel gemoedelijker aan toegaat.”

Maar ook hier werkt het wissel-leren in twee richtingen. Zoals het zou moeten. “De mensen uit Duitsland hebben ook veel ervaring opgedaan. Zij zijn hier komen meedraaien en hebben gemerkt dat we ontzettend veel therapieën doen. Van ’s morgens tot 16 uur ’s namiddags. In Duitsland kregen ze de patiënten niet gemotiveerd. Daarom zijn ze meer dingen in groep gaan doen, net zoals wij, bijvoorbeeld de ochtend starten met een wandeling.”

“Ik heb geluk gehad dat ik in een team zit waar ze heel erg open staan voor verandering”, zegt Elke. “Als dat niet het geval is, heeft het project geen zin. Soms staan we nog te veel stil in de verpleging. Maar door van elkaar te leren kunnen we vooruitgaan.”



## Wissel mee

**Momenteel nemen 14 Vlaamse ambtenaren deel aan het project wissel-leren. Maar de Vlaamse overheid heeft al langer ervaring met uitwisseling.**

“Zo was er het proefproject uitwisseling ondernemingen/overheid. Dat leverde tussen januari 2005 en april 2007 acht uitwisselingsprojecten op”, vertelt Stephan Marchant, programmaleider Loopbaanontwikkeling bij het Agentschap voor Overheidspersoneel. “De leersabbat vertoont veel gelijkenissen met de wisselprojecten. Tussen medio 1998 en medio 2001 gingen 25 sabbatgangers voor korte of langere tijd een andere organisatie leiden.”

Op basis van een uitgebreide analyse startte in het voorjaar van 2007 het wissel-leer-programma. Wissel-leren kan in vele vormen: kort, lang, uitwisseling met een ander onderdeel van de Vlaamse overheid, met een andere overheid, met de privésector en zelfs met buitenlandse diensten.

Voor wissel-leren 2007 zijn er 36 projectvoorstellen ingediend door 20 verschillende entiteiten. Na screening door een jury bleven 18 projecten over die subsidies kregen.

De Vlaamse overheid organiseert sinds dit jaar een tweedaags startevenement om de deelnemers aan het project wissel-leren te lanceren. “Het is een mooi voorbeeld van een krachtig, zelfsturend leernetwerk”, zegt Marchant. “Tijdens de tweedaagse kunnen de deelnemers aangeven welke behoeften ze hebben op het vlak van voorbereiding en opleiding. Wij stimuleren zelfsturing en verantwoordelijkheid op het vlak van hun persoonlijke leerproces én hun project. De deelnemers hebben onder andere het initiatief genomen om een blog te maken waarop ze kennis en ervaring kunnen uitwisselen.”

Op verzoek van de deelnemers organiseerde de overheid een evenement over de verschillen in organisatiecultuur, en workshops rond enthousiasmeren en motiveren.

Meer info vindt u op [www.2.vlaanderen.be/personeelsopleiding/wisselieren](http://www.2.vlaanderen.be/personeelsopleiding/wisselieren) en op [wisselplekieren.blogspot.com](http://wisselplekieren.blogspot.com)







## Sneeuw of vorst

Een vers krakend sneeuwtapijt, een droom voor heel wat romantische zielen. Niet zo voor wie de baan op moet, natuurlijk. Bij gladheid of sneeuw schiet de Vlaamse overheid in actie. De collega's van het Agentschap Wegen en Verkeer zorgen voor strooiers en strooizout. Privéaannemers stellen vrachtwagens met chauffeur ter beschikking om de strooiers voort te trekken. Die privéaannemers moeten altijd binnen een uur ter plaatse zijn om te kunnen strooien voor het glad wordt. Als het echt gaat sneeuwen, kan er vooraan op de vrachtwagen een sneeuwplough geplaatst worden. Die duwt de sneeuw opzij en achteraan doet de strooimachine haar werk om ook het laatste beetje sneeuw te doen smelten.

# “Na de plannen het

In 2006 lanceerde de Vlaamse Regering het project Vlaanderen in Actie (ViA). Daarmee wil ze de troeven van Vlaanderen versterken. De ambitie is om tegen 2020 bij de vijf beste regio's in Europa te horen. Verschillende projecten rond zes thema's (talent, logistiek en mobiliteit, internationalisering, innovatie, overheid en duurzaamheid) moeten helpen om die top te bereiken.

Is er twee jaar later al wat gerealiseerd van de plannen? 13 zocht het voor u uit en ontdekte vele boeiende projecten achter de ronkende doelstellingen en vage projectnamen. Drie collega's vertellen trots over hun ViA-werk.

Gudrun De Waele en Veerle Van den Broeck

Q [www.vlaandereninactie.be](http://www.vlaandereninactie.be)

internationalisering



Plan

“Vlaanderen is de place to be voor internationaal toerisme, zowel op zakelijk als op kunsthistorisch vlak”

Actie

## Toeristen lokken uit China, India en Rusland

Piet Jonckers, areamanager emerging markets voor Toerisme Vlaanderen, promoot sinds 2006 Vlaanderen als vakantiebestemming in Rusland, India en China. “We richten ons niet rechtstreeks tot de gewone consument, maar we leggen contacten met reisorganisatoren en de toeristische pers, en organiseren voor hen verkenningstrips naar Vlaanderen. We tonen vooral de Vlaamse steden zoals Brussel, Brugge, Gent en Antwerpen. We koppelen concrete producten aan die steden: Brussel aan het Atomium, Brugge aan kant en chocolade.

Voor Chinese consumenten bijvoorbeeld is zo'n simpele benadering belangrijk. Chinezen reizen meestal in groep, onder begeleiding, én ze zijn dol op shoppen. Zo trekken ze bijvoorbeeld naar Maasmehelen Village, kopen daar een extra grote reistas en vullen die met negen identieke Philipsmixers. De modellen die Philips hier verkoopt, zijn niet te krijgen op de Chinese markt. En zo tonen ze vrienden en familie dat ze het zich

kunnen permitteren om in Europa op vakantie te gaan en er exclusieve cadeautjes te kopen.”

“In Rusland begonnen we omgekeerd: op een van de grootste vakbeurzen voor toerisme in Moskou. We trokken naar de beurs met acht deelnemers: Vlaamse diensten voor toerisme, een chocolatier, SN Brussels Airlines, Vlaamse attracties. De formule sloeg aan: dit jaar was onze stand al drie keer zo groot, volgend jaar wordt hij nóg groter, en mikken we op vijftien deelnemers.”

“Om het toerisme in Vlaanderen te stimuleren, is een rechtstreekse vlucht cruciaal. Zo is er vier keer per week een non-stopvlucht Beijing-Brussel, en de Indiase maatschappij Jet Airways vliegt dagelijks vanuit vier grote steden naar Brussel. Wij onderhouden een nauw contact met de luchtvaartmaatschappijen, want het heeft geen zin om te proberen toeristen aan te trekken als je hen geen rechtstreekse vlucht kunt bieden.”

Meer info vindt u op [www.toerismevlaanderen.be](http://www.toerismevlaanderen.be)



# échte werk

innovatie



Plan

“Innovatie in preventieve gezondheidszorg: Vlaanderen is koploper”

Actie

## Luie oogjes opsporen bij baby's

Kind en Gezin bezorgt Vlaanderen een koppositie in de preventieve gezondheidszorg. Al meer dan tien jaar is Vlaanderen de enige regio ter wereld waar bijna alle zuigelingen een gehoorscreening ondergaan én daarna gevolgd worden. Daar kan binnenkort ook de elektronische oogscreening bij komen.

Erwin van Kerschaver, hoofdarts bij Kind en Gezin: “Ook oogafwijkingen moeten we vroeger kunnen detecteren. Een ‘lui oog’ of amblyopie bijvoorbeeld, wordt meestal pas ontdekt in de kleuterklas en vraagt dan een moeilijke behandeling. Het goede oog wordt bv. afgeplakt om de hersenen te verplichten het ‘luie oog’ te gebruiken, en dat moet je volhouden tot de leeftijd van zeven jaar. Toch blijft er vaak een afwijking. Van een lui oog een ‘normaal’ oog maken is bijzonder moeilijk. We kennen nochtans de oorzaken van een lui oog: onder andere scheelzien, sterke bij- of verziendheid, astigmatisme of een groot verschil in zichtscherpte van beide ogen of pupildiameter. Als we die afwijkingen al bij baby's kunnen opsporen en behandelen, voorkomen

we dat er een lui oog ontstaat.”  
“Toevallig ontdekte ik op een beurs een oogscreeningstoestel voor dieren, ontwikkeld door de universiteit van Tübingen. Samen met de producent hebben we dat toestel verder ontwikkeld en aangepast voor oogscreening bij kinderen. Dat duurde drie jaar. Daarna konden we het samen met alle Vlaamse universitaire oogklinieken valideren. Het toestel deed wat het moest doen, de metingen waren correct.”  
“We hadden een primeur: een dergelijk toestel bestaat nog nergens anders ter wereld. Eind 2007 zijn we met een proefproject in Hasselt gestart. Daar zijn ondertussen meer dan duizend testen uitgevoerd, en op basis van die bevindingen is het toestel nog aangepast. Momenteel loopt een tweede proefproject in Leuven. Als ook dat positief verloopt, kunnen we waarschijnlijk vanaf 2010 de oogscreeningen doen in heel Vlaanderen.”

Meer info vindt u op [www.kindengezin.be](http://www.kindengezin.be)

talent



Plan

“De competentieagenda voor onderwijs en werk: inspelen op wat individu, samenleving en arbeidsmarkt nodig hebben”

Actie

## Werkplekieren invoeren in alle bedrijven

Naomi Wauterickx van het Departement Onderwijs en Vorming helpt mee om werkplekieren te bevorderen in Vlaanderen. “Werkplekieren is meer dan stages alleen. Een virtuele oefenfirmat op school of leerkrachten van praktische vakken die even meedraaien in een bedrijf om hun techniek wat bij te schaven, passen ook perfect in dat plaatje.”

Net zoals het ‘kangoeroeproject’ voor toekomstige vroedvrouwen aan de Artevelde Hogeschool. Elke student kan via een stagetraject op maat vroedvrouw worden. Het is een combinatie van afstandleren, zelfstudiepakketten en werkplekieren, zodat je je studie met gezin of werk kunt blijven combineren. “Eigenlijk gaat werkplekieren over alle werksituaties waarin je kunt bijleren, zowel kennis, vaardigheden als attitudes. Voorwaarde is dat een school en een bedrijf samen dat werkplekieren organiseren. In 2007 hebben we een werkgroepje opgericht met mensen uit het

onderwijs en uit het Departement Werk en Sociale Economie, Syntra Vlaanderen, de VDAB en het ESF-agentschap. Samen gingen we op zoek naar goede voorbeelden van werkplekieren. Kwaliteit is ons doel, dus keken we naar wat die projecten gemeen hadden.”

“Resultaat daarvan is een leidraad met tips en tricks om werkplekieren uit te bouwen. Die kan gebruikt worden door begeleiders op de stageplaatsen, schooldirecteurs, bedrijfsleiders ... Het is de bedoeling dat die mensen de leidraad concretiseren. Zo wil de horecasector de leidraad gebruiken om werkplekieren in kmo's te verbeteren, bijvoorbeeld door de begeleiding over verschillende horecaplaatsen te spreiden. Daarnaast is er ook een website met informatie en goede-praktijkvoorbeelden die we verder hopen uit te bouwen.”

Meer info vindt u op [www.ond.vlaanderen.be/werkplekieren](http://www.ond.vlaanderen.be/werkplekieren)

# De top 5 van relatiegeschenken

Rond het jaareinde komt vaak een hele lading relatiegeschenken aan op kantoor. Zijn het klassiekers of originele cadeautjes? Zijn ze voor u of voor uw baas? En mag u ze eigenlijk wel aanvaarden? 13 zocht het voor u uit.

Veerle Van den Broeck

Uit een poll op extranet blijkt dat we bij de Vlaamse overheid een hele waaier aan geschenken krijgen. Van een potje zout over een mand vol fruit tot handgemaakte koffiekopjes met koffie uit Brazilië en wollen wanten uit Estland. Maar het tijdloze doosje pralines blijft toch met stip op nummer één. Dit zijn tegenwoordig de vijf populairste cadeaus:

1. pralines (20 %)
2. wijn (13 %)
3. kalenders en agenda's (12 %)
4. tickets (5 %)
5. elektronica (5 %)

## Verloten of terugsturen

Wat doet u met de relatiegeschenken die bij u op de dienst aankomen? Ook dat vroegen we in een poll op extranet.

- 55 % zegt nooit relatiegeschenken te krijgen;
- 23 % verdeelt of verloot de geschenken **onder de collega's**;
- bij 13 % gaan ze rechtstreeks **naar de baas**;
- 6 % mag het geschenk **zelf meenemen**;
- 2 % stuurt de geschenken **terug naar de afzender**.

## Mag het wel of niet?

Een relatiegeschenk aannemen, mag dat eigenlijk wel? Volgens de deontologische code mag u in principe geen enkel geschenk aanvaarden. "Toch is het in vele sectoren de gewoonte om elkaar geschenken aan te bieden", weet Helena De Clercq, coördinator Integriteitszorg bij het Departement Bestuurszaken. "Daarom kunt u die in bepaalde gevallen toch aanvaarden, zolang u er maar voor zorgt dat uw objectiviteit behouden blijft en u (de schijn van) belangenvermenging vermijdt. Alles hangt af van de precieze situatie: wie geeft u wat op welk moment? Een doosje pralines net voor u een klein dossier moet beoordelen kan méér invloed hebben dan een zakendiner na het afwerken van een grote bouwverf."

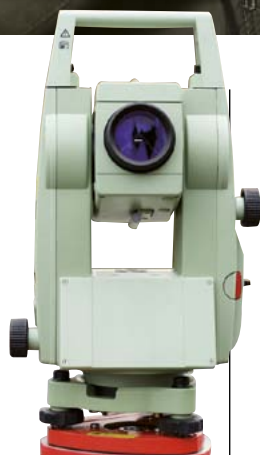
Belangrijk is ook dat u open kaart speelt over de geschenken en het eerst met uw leidinggevende bespreekt. Als er u niet openlijk over durft te praten, is het meestal geen goed idee om het geschenk te aanvaarden. Tot slot moet u volgens de deontologische code geschenken die u ten onrechte hebt ontvangen, terugsturen naar de afzender.

 [www.vlaanderen.be/integriteit](http://www.vlaanderen.be/integriteit)



Willy van Durme,  
deskundige fotogrammetrie

# “Op onze 3D-foto’s zie je meteen elke slechte steen”



## Profiel

**Loon:** 1750 euro netto per maand

**Niveau:** B

**Werkuren:** van 8.15 tot 16.20 uur

**Opleiding:**

lager secundair onderwijs en avondschool kunstonderwijs. Fotogrammetrie al doende geleerd en aan examens deelgenomen

“*Fotogrammewatte?*”, is vaak de eerste reactie als Willy Van Durme vertelt wat hij doet. De sectie Fotogrammetrie van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken maakt meetbare plannen van foto’s. Ze maken beelden en voeren metingen uit vanaf de begane grond of vanuit de lucht. “De plannen zijn nodig voor verbouwingen en restauraties, of voor de heraanleg van wegen”, vertelt Willy. 13 zit een dag lang de fotogrammetriedeskundige op de hielen en brengt de man achter de camera voor één keer zelf in beeld.

Bart Aerts

Op het voetpad voor kasteel Sterckshof in Deurne staat een wat vreemde opstelling: een viertal rood-geelgekleurde ijzeren statieven, mooi parallel met de gevel, rechts een camera op statief en links een landmetertoestel op statief. Door de lenzen turen deskundige fotogrammetrie Willy van Durme en landmeter Yves Impens.

“Ik maak foto’s van de gevel van het gebouw met een digitale metrische camera”, vertelt Willy. “Met een nauwkeurigheid van één millimeter. De camera is gekalibreerd. We kennen de afwijkingen. Die gegevens voeren we later in de computer in. Het toestel heeft 39 miljoen pixels en is dan ook vrij duur.” Meteen is duidelijk waarom Willy zoveel



voorzichtigheid aan de dag legt. Yves doet tegelijkertijd de metingen. “Met al die gegevens maken we een plan”, zegt Willy. “Dat hebben ze nodig voor de restauratie van de gevel. De opdrachtgever maakt meestal een studie of stelt een renovatiedossier samen op basis van onze meetbare foto’s.”

Het Sterckshof herbergt het Zilvermuseum. Sinds de 13de eeuw is het gebouw geëvolueerd van een versterkte hoeve met een gracht tot een prachtig kasteel met achteraan een Franse tuin. Sinds 1994 is het Sterckshof een beschermd monument. De gevel vertoont scheuren en is aan een opknapbeurt toe. Daarom heeft het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (VIOE) de hulp van de fotogrammetriecollega's ingeroepen.

### Hoogtevrees

Voor Willy en Yves kunnen starten met fotograferen en meten, kleven ze op het hele gebouw ‘targets’ of merktekens. Dat zijn geelzwarte ronde vlakken die dienen als referentiepunt voor de metingen. De twee staan op een uitschuifbare ladder, gebruiken een lange stok of nemen een bootje om vanuit de gracht onder aan de kasteelmuren targets te kleven. “Soms gebruiken we een hoogtewerker om targets aan te brengen”, vertelt Willy. “Maar

ik heb een beetje hoogtevrees, dus dat is niet altijd een pretje. Toen we een opdracht moesten uitvoeren in Aalst, kregen we hulp van de brandweer. Ze hadden net een nieuwe hoogtewerker die 39 meter hoog ging. We moesten targets kleven op de gevel van de kerk. En die brandweerman wilden hun nieuwe materiaal testen. De bak zwaaide metershoog van links naar rechts. Ik zag lijkbek toen ik weer op de begane grond stond.”

### Star Trek

Net voor Willy en Yves terugkeren naar Brussel voor de verwerking van de foto's en metingen, checken ze het resultaat op de laptop. “Dat is het grote voordeel van de digitale camera”, zegt Willy. “Toen we nog analoog werkten, kwamen we soms wat tegen. Met zo'n analoge camera kun je immers niet door de lens kijken. Zo moest ik een kapel in Ruisselede in beeld brengen. Het was verschrikkelijk koud. Ze hadden een stelling rond de kapel gebouwd. Achteraf bleek dat de eerste foto's wazig waren. Dat kwam door de condens op de lens, veroorzaakt door de koude. Gelukkig stond de stelling er nog en konden we onze opnames opnieuw maken. In het digitale tijdperk komen we dat gelukkig niet meer tegen.”

Tien procent van hun tijd bestaat uit veldwerk, negentig procent is bureauwerk. Het meten van een gebouw als het Sterckshof duurt ongeveer vier dagen, het reken- en tekenwerk op het grafisch werkstation in Brussel neemt vier weken in beslag.

Als Willy op zijn computer het resultaat van al het terreinwerk toont, legt hij uit waarom precisie zo belangrijk is bij het nemen van metrische foto's. “We moeten een goed stereobeeld kunnen maken. Dat is een linkerfoto en een rechterfoto die je op de computer afwisselend ziet. De beelden komen en gaan aan een hoge frequentie.” Willy zet een speciale 3D-bril op. Even lijkt het of we in de controlekamer van een sterrenschip van Star Trek zitten in plaats van in de bureaus van de sectie Fotogrammetrie. “De bril dekt het linker oog af als je de rechterfoto ziet en dekt het rechter oog af als je de linkerfoto ziet”, zegt Willy. “Met het blote oog zie je dat niet, maar het resultaat is dat je één beeld ziet, een stereobeeld.” Het resultaat is indrukwekkend: met het sciencefictionbrilletje op je neus zie je het Sterckshof in drie dimensies op het computerscherm.

### Archeologie

Om stereobeelden op het scherm te kunnen toveren, moet Willy eerst zijn foto's



**08:15** Start van de werkdag. Of Willy en Yves het terrein op kunnen, hangt af van het weer. “Liefst niet te veel zon, want schaduw is niet zo goed voor de foto's”, zegt Willy. “Regen is dan weer niet goed voor onze toestellen.”



**09:35** Willy kruipt op een ladder om de geelzwarte ‘targets’ of meetpunten te kleven.



**10:36** Willy neemt foto's van de gevel van kasteel Sterckshof. “De foto's moeten elkaar overlappen zodat we later het hele gebouw in 3D op de computer kunnen zien.”

oriënteren. Hij legt ze als het ware op elkaar. Relatieve oriëntatie heet dat. Daarna volgt de absolute oriëntatie: met behulp van de gegevens van landmeter Yves brengt hij de foto's op schaal. Het resultaat is een 3D-beeld waar de opdrachtgever mee aan de slag kan, bijvoorbeeld voor restauraties.

"Delen van een gebouw waarvan we geen orthofoto's kunnen maken, zoals een toren, tekenen we", vertelt Willy. "Het resultaat is zo gedetailleerd dat je meteen kunt zien in welke staat de gevel is. Als er bijvoorbeeld een slechte steen in een muur zit, dan zie je dat meteen. Dat is het grote verschil met een gewoon plan, daarop zie je dat soort details niet. Onze opdrachtgevers reageren dan ook vaak enthousiast en verrast. Ze wisten niet dat zo iets mogelijk was bij de Vlaamse overheid. Als wij het uiteindelijke resultaat van de restauratie zien - op basis van onze fotoplannen - dan geeft dat toch een goed gevoel omdat we eraan meegewerkt hebben."

Willy, Yves en hun collega's krijgen ook wel eens een oproep om archeologische sites in kaart te brengen. "Archeologen meten wat ze vinden manueel. Wij kunnen dat veel sneller met een digitale camera", zegt Willy. "En soms moet het snel gaan. Tijdens werkzaamheden vonden ze in Tongeren eens een pleis-

teren muur uit de Romeinse tijd. Op basis van onze foto's en metingen hebben ze die achteraf kunnen nabouwen. Meteen na onze tussenkomst was de archeologische vondst onder het beton verdwenen. Intussen staat er een appartementsgebouw."

### F-16's

Vroeger maakte de sectie Fotogrammetrie ook foto's uit de lucht. "We huurden dan een vliegtuig", vertelt Willy. "Maar sinds dit jaar besteden ze dat soort opdrachten uit." Echt rouwig is hij daar niet om. "Vaak moest je voor zes uur in een klein vliegtuig klimmen." Voor een fotograaf met hoogtevrees geen pretje. Zeker niet als de piloot met wat extreem bochtenwerk ook nog eens de show wil stelen.

Eén keer ging het zelfs bijna helemaal mis. "We hadden een opdracht boven Limburg", vertelt Willy. "Aan de stuurknuppel van ons vliegtuig zat een voormalig F-16-piloot. Als je in een andere zone komt, moet je de frequentie van de radio veranderen. Maar plots was al het radiocontact dood. De piloot zocht de noodfrequentie, maar vond die niet. Op dat moment vlogen we over de militaire luchtmachtbasis van Kleine Brogel. Ik hoorde de navigator nog zeggen tegen de piloot: 'Pas op,

Marcel'. Zijn woorden waren nog niet koud of er hing een F-16 rechts boven en een F-16 links onder ons vliegtuig. Gelukkig hadden ze snel door dat we geen slechte bedoelingen hadden. Het was kort na de aanslagen van 11 september, dus dat waren spannende momenten."

Ze mogen dan wel zelf niet meer de lucht in gaan, de sectie Fotogrammetrie verwerkt wel nog de luchtfoto's. "Momenteel werken we aan de luchtfoto's die ze van de kustweg genomen hebben", zegt Willy. "In totaal is dat 74 kilometer weg van Knokke-Heist tot De Panne. Met de computer tekenen we op de foto's de weg, de verkeerslichten, de huizen ... Eigenlijk zowat alles wat belangrijk kan zijn voor de heraanleg van de weg. Soms is het nodig dat we naar de kust gaan om ter plaatse te verifiëren hoe de situatie er precies is. Je ziet natuurlijk niet alles op een luchtfoto."

De volgende buitenopdracht voor Willy is in Oudenaarde. Daar mag hij het poortgebouw Maegdendaale in beeld brengen, ook al met het oog op een restauratie. "Ik kijk er al naar uit", zegt hij. "Dat is het leuke aan mijn job: ik kom op plaatsen waar ik anders nooit zou geraken."



**11:12** Landmeter Yves meet. Hij richt op de genummerde targets die ze hebben opgehangen. Willy noteert de nummers op een schets.



**14:30** Tijdens het maken van de 3D-beelden zet Willy een speciale bril op. Van achter zijn bureau komt het gebouw dat hij in de voormiddag in beeld heeft gebracht, opnieuw tot leven.



**16:20** Einde van de werkdag. Willy beoordeelt het resultaat: het plan dat hij dankzij zijn foto's heeft gemaakt en dat de basis vormt voor de restauratie van het Sterckshof.

# Werken in Vlaanderen, leven in Wallonië

*Cindy Boonen woont in Grez-Doiceau omwille van de rust en de centrale ligging*

In onze zoektocht naar Vlaamse ambtenaren steken we eindelijk de taalgrens over. En wat blijkt? 156 collega's hebben hun thuis in Wallonië. Soms net over de grens, dicht bij het werk, soms wat verder. In elke Waalse provincie vind je Vlaamse ambtenaren, met een 'piek' van negen collega's in Grez-Doiceau (Graven) in de provincie Waals-Brabant. Van die 156 collega's-over-de-grens laten we er vijf aan het woord.

Filip De Maesschalck en Gudrun De Waele

Voor minister-president Rudy Demotte mogen dat er gerust nog meer zijn: "In mijn gemeente, Vloesberg, een faciliteiten-gemeente, wonen ook heel wat Vlamingen. Ik ondervind dagelijks welke meerwaarde de mix van talen en culturen met zich brengt. Wallonië heeft het de jongste jaren nogal moeilijk gehad, maar dankzij de inzet van al haar inwoners heerst er nu een echte positieve, open en toegankelijke sfeer. Iedereen is welkom: of het nu voor een toeristische daguitstap is of om hier te wonen. En dat ik deze open cultuur wil versterken, blijkt uit de beslissing die ik een tijdje geleden samen met minister Philippe Courard heb genomen om de gemeenten te stimuleren administratieve papieren te vertalen naar het Nederlands, het Duits of het Engels."

## Veraf en zo dichtbij

"Ik woon in Grez-Doiceau, en ik ben hier inderdaad niet de enige Vlaamse ambtenaar", weet Cindy Boonen, beleidsmedewerker bij het Departement Landbouw en Visserij. "Zelf ken ik nog twee collega's die in de buurt wonen. Dat Grez-Doiceau populair is, verwondert me niet: het is centraal gelegen en toch landelijk, de natuur is hier heel mooi. Het is hier ook goedkoper dan in het Leuvense. Voor pendelaars is het ideaal: op het grondgebied van Grez-Doiceau zijn er wel vier treinhaltjes, en omdat zowel de lijn naar Ottignies als die naar Leuven hier langslopen, is de verbinding naar Leuven en Brussel vrij makkelijk. Er zijn eigenlijk verschillende dorpskernen: Grez, Doiceau, Bossut-Gottechain, Archennes, en dan vergeet ik er nog een paar. Buiten de kerk is er niet erg veel te zien. Langs de verbinding-



wegen vind je de bakkers, slaggers en supermarkten. Sportclubs en kinderopvang is er ook genoeg, al gaan onze kinderen naar school in Heverlee. We voeden ze tweetalig op en ze gaan naar school in het Nederlands. In het dorp weet ik me te redden met mijn Frans, al gebeurt het ook wel eens dat mensen spontaan omschakelen naar Nederlands. Het dagelijkse leven hier is anders dan de politiek het soms voorstelt, hé.”

Isabelle Ruth werkt sinds 1 september 2008 bij de Kind & Gezinlijn in Hasselt: “Momenteel woon ik nog bij mijn ouders - vader is Franstalig, moeder Nederlandstalig - in Eben-Emael in de provincie Luik. Na zes jaar in Wallonië op een dienst voor neonatologie, werk ik nu in Hasselt, wat voor mij ook vlot bereikbaar is: met de auto ben ik er op een halfuur. Eben-Emael is eigenlijk een klein dorpje tussen twee Limburgse gemeenten, maar zelf wel aan de andere kant van de taalgrens. Ook Maastricht is vlakbij. Dat geeft een nogal gemengde bevolking: in onze straat wonen veel Nederlandstaligen, gemengde koppels én Nederlanders. Dat geeft het dorp een speciale kleur, zo is hier van politieke spanningen nooit iets te merken. Het enige café wordt bijvoorbeeld uitgebaat door Nederlanders. Een nadeel vind ik dat we nogal afgelegen wonen. Voor een sportclub of een winkelcentrum moet je al snel tien kilometer rijden. Daarom denk ik eraan om naar een iets levendigere buurt in Limburg te verhuizen. Maar mooi is het hier wel, met al het groen én het bekende fort.”

### Grenzeloze liefde

“De liefde, of liever *l'amour*, dreef mij naar het andere landsgedeelte”, bekent Jeannine Sterkendries, medewerkster bij het Team Financiële Dienstverlening van het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie. Ze verliet zo'n 19 jaar geleden haar geboortegrond Sint-Truiden om met haar partner in Sombrefte in de provincie Namen te gaan wonen. Elke dag is ze zo'n drie uur onderweg van en naar het werk: “Eerst met de bus of de wagen naar Gembloux en dan met de trein naar

Brussel.” Of er een groot verschil is tussen de Walen en de Vlamingen, weet ze niet echt, “want veel contact met de andere inwoners van Sombrefte heb ik niet. Ik werk fulltime in Brussel, ben vroeg weg en laat thuis en heb dus weinig mogelijkheid tot sociaal contact.” Een mentaliteitsverschil is er, maar dat voelt ze dus niet echt. Terugkeren naar haar geboortegrond zou ze wel zien zitten, maar zoals gezegd: “voor de liefde offer je graag iets op”, besluit ze glimlachend.

Ook Jeannine Peeters, assistente bij het agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen - afdeling Jeugd, volgde haar man tot over de taalgrens. “Maar hier in Saint-Vaast, een deelgemeente van La Louvière in de provincie Henegouwen, wonen nogal wat Nederlandstaligen, dus dat voel je niet zo erg. Het is trouwens toch eerder een politiek gegeven die taalkwestie, in praktijk doet iedereen zijn best om elkaar te begrijpen.” Ze pendelt dagelijks naar Brussel, waar ze administratieve ondersteuning geeft in het team jongerenprojecten. “Ik doe er enkele reis ongeveer 50 minuten over, de 5 minuutjes met de auto naar het station niet meegerekend. Maar ik hou ervan om net buiten de stad te wonen. Het is er rustig en groen en de winkels zijn op rijafstand.” Een terugkeer naar Vlaanderen hoeft voor haar niet. “Ik woon hier heel graag, de kinderen zijn hier opgegroeid en de twee oudste wonen hier in de buurt.” Dat bouwen in Wallonië goedkoper is, wil ze toch tegenspreken. “De jongste jaren zijn de prijzen van gronden en huizen hier ook danig gestegen.”

### De paardenfluisteraar

“Geef mij maar de rust van mijn paardenranch in Morville bij Durbuy in de provincie Luxemburg”, benadrukt rivierloods Michel De Bruycker. “Ik heb jaren op zee doorgebracht en ben dus de oneindige, weidse horizonten gewoon. Voor mij geen doorsnee huisje-tuintje-boompje-verhaal dus. Ik heb



eerst geprobeerd om te aarden in Antwerpen, maar op één buur vooraan en één vanachter, hoog omheinde tuinen en kwade honden was ik al snel uitgekeken. Omdat mijn schoonouders al decennialang een buitenverblijf in Durbuy hadden, zijn we daar gaan zoeken en we hebben al snel iets gevonden. We wonen hier nu negen jaar, hebben hier een paardenranch met dertien paarden uitgebouwd en mijn vrouw heeft hier een Belgische school voor paardenshiatsu opgericht. Shiatsu is een soort drukpuntmassage uit de traditionele oosterse geneeskunde.” Tijdens zijn permanentieshift als rivierloods verblijft hij zes dagen in Antwerpen. “Da's lang genoeg, er is te veel geluids-, licht- en luchtvervuiling. Hier woont mijn dichtste buur op 800 meter. Gelukkig ben ik na het beluisteren van anderhalve cd opnieuw thuis,” lacht hij, “tenminste, als ik niet tijdens de spitsuren terugrijd.” De Waalse mentaliteit bevalt hem. “Ik heb hier veel betere, meer vriendschappelijke relaties met de mensen. Wij wonen al wat duidelijker en daar is het letterlijk en figuurlijk minder koel. En dat taalverschil, dat maakt het alleen maar interessant. Mijn kinderen zijn perfect drietalig nu. Thuis wordt er een *micmactaal* gebruikt, de ruzies verlopen wel steevast in het Frans”, grapt hij. De lokroep van de zee kan hij weerstaan. “Voor mijn werk heb ik nog steeds een boot onder mij. Het is een stukje een verlenging van mijn maritieme carrière. En dat loodsen zorgt voor de nodige adrenaline, da's toch ook het peper en zout op mijn *patatten*. In Durbuy heb ik mijn thuishaven gevonden en da's maar goed ook”, besluit hij.



## Boorvergunning



Schandaal bij het Amerikaanse ministerie van Binnenlandse Zaken: ambtenaren die zich bezighielden met de energie-sector hadden seks met vertegenwoordigers uit de energie-industrie. Ook namen de ambtenaren jarenlang geschenken aan en werd er uitgebreid gefeest met alcohol en drugs. Negentien personen worden nu beschuldigd van corruptie. De wantoestanden deden zich voor bij de dienst die olie- en gasleveringen beheert, die de staat ontvangt in ruil voor boorvergunningen aan energieconcerns. Volgens het ministerie van Binnenlandse Zaken heeft de belastingbetaler geen schade geleden. Wat de precieze definitie van 'boorvergunning' in deze zaak is, is nog onduidelijk.

## Afslanken



40 % van de federale ambtenaren gaat binnenkort op rust. Federaal minister Inge Vervotte wil er maar een deel van vervangen. Haar beleidsplan houdt rekening met die vergrijzing en de functiebehoeften van de individuele diensten. Door de informatisering en de toenemende complexiteit van de regelgeving is er steeds minder behoefte aan administratief uitvoerend personeel en meer aan hoog opgeleide, gespecialiseerde mensen. Daarom wil ze de uitstroom op de lagere niveaus voor een deel ombuigen naar een instroom op hogere niveaus. Dat moet gepaard gaan met een vermindering van de globale personeelskosten. Concreet zullen de vertrekkers op niveau A en B allemaal vervangen worden, van die op niveau C 33 % en op niveau D 25 %. Zal dat afslankingsmodel als voorbeeld gebruikt worden voor de Vlaamse overheid?

## Uitverkocht



In de Britse stad Neath Port in Wales zijn drie gemeenteambtenaren ontslagen omdat ze tijdens het werk heel vaak actief waren op de veiling-site eBay. Volgens een woordvoerder waren ze "voortdurend online om te shoppen. Ze waren gewoon verslaafd aan de site." De personeelschef meent dat alle medewerkers de ruimte moeten krijgen om in hun eigen tijd en voor eigen gebruik te surfen op het internet, maar daar mag natuurlijk geen misbruik van gemaakt worden. De vakbonden zien het enigszins anders. Volgens hen heeft de stad de ambtenaren te veel verleid door vrij gebruik van internet mogelijk te maken. In de voorbije 18 maanden zouden zo al zes medewerkers hun baan zijn kwijtgeraakt. Los van de discussie of internetten tijdens de werkuren mag, vroegen wij ons af waar de ambtenaren de tijd haalden om de hele tijd op eBay te zitten.

## Held?



Een opletende ambtenaar van de Drentse gemeente Westerveld heeft ervoor gezorgd dat zes miljoen euro gemeenschapsgeld tijdig van een IJslandse bank is afgehaald. Westerveld had net zoals veel andere Nederlandse gemeenten miljoenen euro's weggezet bij de IJslandse Landsbanki omdat de rente daar hoger was dan elders. In maart van dit jaar moest worden besloten of de rekening werd voortgezet of afgesloten. De ambtenaar boog zich over de cijfers van de bank en kwam er na enig studiewerk achter dat Landsbanki zelf 0,3 % rente moest bijlenen om aan zijn renteverplichtingen te voldoen. Genoeg reden om het geld er weg te halen. Had hij zijn ontdekking toen maar wereldkundig gemaakt ...

## Kuch



Ben Lyons, een Australische ambtenaar, is onlangs ontslagen omdat hij longkanker veinsde. De fraude kwam aan het licht toen een bezorgde baas hem wilde opzoeken in het ziekenhuis in Canberra. Daar had men nog nooit gehoord van de patiënt in kwestie. Ook de naam van het hoofd van de kankerafdeling op het vervalste doktersbriefje bleek verzonnen. De geveinsde zieke had ondertussen ook al 1500 euro opgestreken van de ziekteverzekering. Dat geld moet hij van de rechter nu terugbetalen, vermeerderd met 500 euro boete. Lyons moet nu op zoek naar ander werk. Alleen is de vraag of hij wel wil werken.



## Chillende collega's



Vijf miljoen euro. Zoveel heeft het futuristische loungehok voor ambtenaren van Rijkswaterstaat in Utrecht gekost. De ruimte moet het creatieve denken bevorderen. De ruimte van 3000 m<sup>2</sup> moet zintuigen en brein prikkelen, moet ambtenaren anders leren denken om zo onder meer met nieuwe creatieve oplossingen te komen voor bijvoorbeeld het fileprobleem. Volgens Rijkswaterstaat biedt de ruimte 'vernieuwende werkwijzen die krachtige ideeënvorming stimuleren'. Vertegenwoordigers van het Nederlandse CDA en de SP zijn alvast niet te spreken over deze vorm van 'geldsmijterij'. Waarop een van de medewerkers van Rijkswaterstaat antwoordde dat 'als er hier één idee zou instaan waarmee we een paar miljoen euro kunnen besparen, het zijn waarde in financieel opzicht ook heeft bewezen'. De man had vast al een paar sessies in het loungehok doorgebracht ...

# Mag u uw kinderen meenemen naar het werk?

**7 uur 's ochtends. De telefoon rinkelt. De onthaalmoeder van uw kleine bengel ligt met griep in bed. Uw ouders zijn op reis en uw vakantie­dagen zijn op. Mag u uw kind dan meenemen naar het werk?**

Veerle Van den Broeck

Kinderen die hun dag in het bureau van hun ouders doorbrengen, dat gebeurt sowieso maar zelden binnen de Vlaamse overheid. Er bestaat ook geen eenvormige richtlijn over. Volgens Tom Somers van het Departement Bestuurszaken zijn er wel enkele aanknopingspunten te vinden in het Vlaams personeelsstatuut (VPS), geldig voor zo'n 27 000 lezers, en in de deontologische code, die voor alle 13-lezers geldt. "Personeelsleden moeten zich tijdens de diensturen volledig aan hun job wijden volgens de deontologische code. En dat kan niet als u uw kinderen meeneemt naar het werk. Het antwoord op de vraag lijkt dus nee te zijn. Wie in een landschapskantoor werkt, stoort zijn collega's trouwens als hij zijn kind meebrengt naar het werk."

Volgens het VPS krijgt een vrouwelijk personeelslid dienstvrijstelling 'voor borstvoeding op het werk a rato van de benodigde tijd'. "In de praktijk gaat het om het recht tot afkolven op het werk", legt Somers uit. "Die bepaling laat dus niet toe dat de vrouw haar kind meebrengt naar het werk om het daar borstvoeding te geven."

"Thuiswerk is natuurlijk wel een optie voor sommige mensen. Als de aard van uw werk dat toelaat en uw leidinggevende ermee instemt, tenminste. Thuiswerk kan maximaal drie dagen per week."

## Knutselen op kantoor

Een korte enquête leert ons dat er bij vele entiteiten geen regels bestaan over het werk als noodkinderopvang. De VDAB is wel heel duidelijk: niemand mag zijn kinderen meebrengen naar het werk. "De VDAB is hiervoor niet verzekerd", verduidelijkt HR-stafmedewerker Sigrid

Maertens. "Als er een ongeval gebeurt, zijn wij als organisatie aansprakelijk. In juli en augustus organiseren we, net als sommige andere entiteiten, wel kinderopvang. VDAB onderzoekt ook de mogelijkheid om thuisopvang te organiseren voor zieke kinderen van personeelsleden."

Bij Kind en Gezin kunnen werknemers in heel uitzonderlijke gevallen wel hun kroost meenemen. "In samenspraak met het afdelingshoofd", benadrukt woordvoester Leen Dubois. "Het gaat ook niet om kleine kinderen, maar al iets grotere. Als je kind pedagogische studiedag heeft en mama of papa moet iets dringend afwerken, bijvoorbeeld. Maar het is zeker geen verworven recht. Bovendien moeten de kinderen zich rustig kunnen bezighouden door een tekening te maken, iets te knutselen ... Soms mogen ze mama of papa zelfs 'helpen' mapjes opruimen ..."



## TAALTIP

### Hoe noteer ik de munteenheid bij een bedrag in euro's?

Er zijn verschillende notaties mogelijk: het woord *euro*, het valutateken € of het symbool *EUR*. Het woord euro en het €-teken zijn gebruikelijk in gewone lopende tekst; het symbool *EUR* is alleen gangbaar in gespecialiseerde monetaire teksten en eventueel in tabellen. In regelgevende teksten gebruikt u het €-teken niet.

Als u *euro* voluit schrijft, staat het achter het bedrag: *2 euro*. Voor de plaats van het €-teken is er geen officiële Europese standaard. In het Nederlandse taalgebied wordt het voor het bedrag gezet, gevolgd door een spatie: *Die cd kost € 9*. Andere valutatekens staan ook voor het bedrag: *£ 8, \$ 7, ¥ 5*. Volgens de BIN-norm schrijft u een spatie achter het valutateken. In andere talen is het de gewoonte om het aan het bedrag vast te schrijven: *£8, \$7 en ¥5*.

Het internationale symbool *EUR* kan voor of achter het bedrag staan. In België is het gebruikelijk om *EUR* achter het bedrag te zetten; in Nederland staat het er meestal voor. In beide gevallen staat er een spatie tussen het bedrag en het symbool.

**Tip** Abonneer u op het e-zine Taallink van de Taaltelefoon via [www.taaltelefoon.be](http://www.taaltelefoon.be). Stel uw taalvragen aan de Taaltelefoon op tel. 078 15 20 25

## Het bureau van ...

**Eric De Vos (55)** productmanager Sierteelt VLAM

Strak design, dat toch gezellig oogt. Bij het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserij-marketing (VLAM) in het Ellipsgebouw is duidelijk nagedacht over het interieur. "Dat klopt", vertelt Eric De Vos. "Anders werken staat hier gelukkig niet synoniem voor saai en kil. Toen we naar dit nieuwe gebouw verhuisden, vond ik onze landschapsbureaus wat kaal en grijs. Vandaar mijn voorstel om hier kamerplanten te plaatsen. Mijn job is bloemen en planten promoten en die leken me ideaal om die grijsheid te doorbreken. En de baas ging akkoord!"

"De collega's en ik fleurden letterlijk op bij de komst van al die planten en kleurrijke potten. Ook de bezoekers reageren positief. Vaak vertellen ze ons dat het hier veel gezelliger is dan in onze oude gebouwen. Dat komt ook het imago van VLAM ten goede."

"Waarom ik voor planten pleit heb? Ik geniet er zelf enorm van. Bovendien blijkt uit onderzoek dat mensen minder stress hebben als ze op wat groen kijken en dat bevordert de kwaliteit van het werk. Het effect van groen in de omgeving mag niet onderschat worden. Wist u bijvoorbeeld dat mensen die in het ziekenhuis liggen, sneller genezen als ze vanuit hun bed op een park kijken? Bovendien filteren kamerplanten schadelijke stoffen uit de bureaulucht. Die stoffen komen uit meubilair en allerhande apparatuur zoals printers of scanners. Kamerplanten zuiveren dus de lucht. Redenen genoeg voor mij om voor planten te kiezen."

### 10 000 euro

"We kozen samen met de onderhouds-firma voor vier soorten planten. Schefflera's amate schermen de werkplekken van de verschillende sectoren af. Die planten, die hoog en breed worden, dempen het geluid ook wat. Op de kasten staan zamioculca's, iets kleinere planten. In onze cockpits of vergaderzaaltjes viel de keuze op een strakkere plant: de sanseveria (vrouwentongen). Op de tafels van de vergaderzaaltjes staan bloeiende kamerplanten, zoals orchideeën en bromeliã's, die we elke maand vervangen. De meeste planten staan in rode designpotten, behalve de planten met uitzicht op het onthaal. Daar hebben we met de kleuren



*Eric De Vos: "Het effect van groen in de werkomgeving mag niet onderschat worden."*

blauw en groen gespeeld die ook in ons logo voorkomen."

"Enkele entiteiten hebben ons voorbeeld al gevolgd. De huur en het onderhoud van de zeventig planten op onze verdieping kost ons zo'n 10 000 euro per jaar. Omdat we het onderhoud uitbesteden, gaan de meeste planten niet dood."

Prijkt er op uw bureau een schattige foto, een bizar kunstwerk of een ander mooi aandenken? Een antieke affiche, een gouden beker of een mooie plant? Wat maakt uw bureau uniek? Laat het ons weten via [dertien@vlaanderen.be!](mailto:dertien@vlaanderen.be)

**WIN**  
Een boeken-  
en-cd-bon ter  
waarde van  
30 euro!



● Schefflera amate



● Sanseveria (vrouwentongen)



● Orchideeën



● Zamioculca

## Waar eet ...

**Luc Chauvin**, ICT-manager Vlaamse overheid

- **Waar eet u op een doordeweekse dag?** Meestal in het restaurant van het Boudewijngebouw. Met beperkte middelen wordt hier een gevarieerd menu van uitstekende kwaliteit aangeboden. Een pluim voor het keukenpersoneel!
- **Met welk gerecht/restaurant verrast u buitenlandse gasten het liefst?** Mijn voorkeur gaat uit naar de Italiaanse en Thaise keuken: gevarieerd en verfijnd qua geur- en smaakpalet. Aanraders in Brussel zijn onder andere San Daniele, Rouge Tomate en Les Larmes du Tigre. Ook ben ik trots op enkele typische Belgische gerechten zoals Gentse waterzooi, koninginnenhapje en zelfs stooftvlees.
- **Waar vragen buitenlandse gasten het meest naar?** Traditionele Belgische keuken: steak, met friet natuurlijk.
- **Waar gaat u uit eten met uw gezin?** Eerder in bescheiden restaurants met

een aanbod zonder al te veel franjes, bijvoorbeeld in Excalibur (Oostakker) of in Grillrestaurant D'Hofstee, waar ze de beste spareribs van België hebben (Meetkerke).

- **Waar eet u als u uw medewerkers wilt trakteren?** Dan kiezen we iets in de buurt van het Boudewijngebouw. Gezelschap en atmosfeer zijn belangrijker dan een uitgebreid menu. Le Saint Germain heeft een verrassend goede kabeljauwschotel.
- **Wat is uw favoriete gerecht?** Dat is een lang lijstje: carpaccio, vitello tonato, sushi, (bijna) alle visgerechten ...
- **Als u zelf aan het fornuis staat, wat maakt u dan klaar?** Wokgerechten: snel, eenvoudig, lekker en gezond.
- **Hebt u een goede (betaalbare) wijntip?** Echte wijnkenners zullen misschien verontwaardigd zijn, maar een zorgvuldig uitgekozen wijntje uit de Lidl is heel acceptabel.



- **San Daniele**, Keizer Karellaan 6, 1083 Ganshoren, tel. 02 426 79 23, [www.san-daniele.be](http://www.san-daniele.be)
- **Rouge Tomate**, Louizalaan 190, 1050 Brussel, tel. 02 646 63 10, [www.rougetomate.com](http://www.rougetomate.com)
- **Les Larmes du Tigre**, De Wynantsstraat 21, 1000 Brussel, tel. 02 512 18 77, [www.leslarmesdutigre.be](http://www.leslarmesdutigre.be)
- **Excalibur**, Groenstraat 2, 9041 Oostakker, tel. 09 251 77 71, [www.excalibur.be](http://www.excalibur.be)
- **Hotel-Grillrestaurant D'Hofstee**, Oostendesteeuweg 55, 8377 Zuienkerke, tel. 050 31 25 14, [www.dhofstee.be](http://www.dhofstee.be)
- **Brasserie Le Saint Germain**, Rogierplein 1, 1210 Brussel, tel. 02 203 20 03, [www.lesaintgermain.be](http://www.lesaintgermain.be)

## Zo kookt ...



*Varkensgebraad met veenbessen-mosterdsaus, snijbonen en braadaardappelen*

“Een erg lekker receptje met een verrassende waaier aan smaken. Bereide veenbessen zijn normaal heel zoet van smaak. Dit gerecht combineert die uitgesproken zoete smaak met de scherpe smaak van mosterd. Braadaardappelen vormen een mooie variant op gekookte of gebakken aardappelen.”

**Erwin Wauters** is onderzoeker bij het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO), afdeling Landbouw en Maatschappij. Hij volgt verschillende duurzaamheidsaspecten in de Vlaamse landbouw, zowel voor individuele bedrijven als voor bepaalde sectoren of een bepaalde regio.

### Zo gaat u te werk:

Doe de bereide veenbessen in een kom. Voeg naar eigen smaak mosterd toe en meng. Kruid het gebrad met peper, zout, tijm en rozemarijn. Strijk het gebrad in met de mengeling van bereide veenbessen en mosterd. Zet de rest van de mengeling opzij voor de saus. Braad het vlees aan in een pan en leg het nadien in een met boter ingevette ovenschaal. Zet in de oven op 180 °C. Reken op 30 minuten braadtijd per 500 gram gebrad. Overgiet het gebrad regelmatig met jus. Was intussen de aardappelen, snijd ze in de lengte in halve maantjes, leg ze in een ovenschaal en kruid ze met peper, zout, oregano en look. Zet ze in de oven bij het vlees. Na 40 minuten zijn ze klaar. Snijd de snijbonen en kook ze al dente in kokend en gezouten water. Giet ze af en laat ze schrikken onder koud water. Snipper een ui vrij grof, fruit die in een klontje boter en voeg de snijbonen toe. Kruid met peper en zout. Saus: Voeg witte wijn toe aan het mengsel van bereide veenbessen en mosterd, breng aan de kook, bind met maïzetmeel en werk af met room. Breng op smaak met peper en zout.

### Dit hebt u nodig voor de bereiding:

- Een varkensgebraad (250 gr per persoon) • droge witte wijn • zachte mosterd • bereide veenbessen • 1 grote ui • snijbonen • vastkokende aardappelen • zout • peper • verse tijm • verse rozemarijn • boter • oregano • lookpoeder

**WIN**

Een aankoopcheque van 20 euro voor hoeveproducten!

Hebt u zelf een superlekker recept waarvan u uw collega's wilt laten meegenieten? Bezorg het dan aan de redactie, samen met een foto van uzelf achter het fornuis! In ruil voor uw kookkunsten ontvangt u een cheque van 20 euro voor de aankoop van hoeveproducten, geschonken door VLAM.



[www.hoeveproducten.be](http://www.hoeveproducten.be)

# 9 tips tegen dieven

Uit een kleine extranetpoll drie maanden geleden bleek dat meer dan 60 % van onze collega's al geconfronteerd is met diefstal op het werk. Voorzichtigheid is dus geboden! Deze eenvoudige tips kunnen alvast helpen:

1. **Neem uw handtas of portefeuille altijd mee** als u het bureau verlaat.
2. **Stop waardevolle, persoonlijke spullen in een gesloten kast of locker** als u tijdelijk niet aanwezig bent.
3. **Hang altijd een slot aan uw laptop** of computerscherm.
4. **Spreek vreemde personen op uw verdieping aan** en zorg dat ze bij de juiste persoon terechtkomen.
5. **Laat geen waardevolle zaken achter** in uw wagen in de parking.
6. **Waarschuw onmiddellijk de balie of de gebouwverantwoordelijke** als u verdachte personen in de parking of in het gebouw ziet.
7. **Volgens Amerikaans onderzoek is de beste remedie tegen diefstal ... het goede voorbeeld geven!** Laat al die kantoorspullen dus waar ze thuishoren: op kantoor.
8. Voor leidinggevenden geeft het onderzoek deze tip: **zorg voor duidelijke normen binnen de organisatie, die uitdragen dat diefstal niet getolereerd wordt.**
9. Datzelfde onderzoek leert ook dat tevreden werknemers minder de behoefte hebben om iets mee te pikken. **Leidinggevenden die aandacht hebben voor het wel en wee van hun personeel, krijgen daar respect én minder diefstallen voor terug.**

Wilt u een collega uitzwaaien?

Gaat een van uw collega's voor u tot het uiterste?

Of wilt u iemand om een andere reden bedanken?

Dit is uw kans. Laat uw collega weten waarom hij zoveel voor u betekent! Dat doen alvast deze collega's:

Rita De Backer wil heel graag

## Rita De Meyer

onthaalsistent van het Agentschap voor Facilitair Management in de bloemetjes zetten



"18 jaar geleden zijn wij gestart aan de balie in het Boudewijngebouw, onze balie. We hebben samen heel veel beleefd. En door jou, Ritje, heb ik zalige momenten kunnen meemaken. Nu ik met pensioen ga, wil ik je uit het diepst van mijn hart bedanken en je verder nog veel geluk toewensen. Ik draag de andere dames van de balie een heel warm hart toe, maar jij, Ritje, bent dat ietsje meer. Dikke kus en bedankt voor alles."



Communicatieverantwoordelijke Anja Parthoens van het Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum Rekem geeft graag een bloemetje aan de modebewuste

## dienst Personeelsbeheer

van OPZC Rekem

"Omdat onze collega's geregeld opmerkingen kregen dat ze een kledingstuk van dezelfde kleur droegen, spraken ze onlangs af om allemaal iets in de nieuwe modekleur paars aan te doen. Het had effect, want iedereen sprak erover. Sommige personeelsleden waren bang dat de dames van Personeelsbeheer hun eigen privé-militie inclusief uniform zouden oprichten. Jammer genoeg voldeed de kleur niet aan onze huisstijl. Toch verdient zo'n eensgezinde en modebewuste dienst Personeelsbeheer een bloemetje."

De afdelingen Duurzame Landbouwontwikkeling en Monitoring en Studie uit Limburg willen boekhouder van de landbouwbedrijven in Limburg en Vlaams-Brabant

### Magda Bergen

bedanken met een ruiker

"Graag zouden we jou eens in de bloemetjes zetten. Je bent een bijzonder lieve dame die het met iedereen goed kan vinden. Je bent altijd even goed gezind en zorgt ervoor dat we telkens iets lekkers te knabbelen hebben bij ons *zjatteke* koffie! Bedankt!"



Sandra Fauconnier, trajectbegeleider bij VDAB Gent, geeft een bos bloemen aan collega

### Pascale Morel

"Na jaren ervaring in de trajectwerking begon je met volle moed en enthousiasme aan het bevorderingsexamen van deskundige naar adjunct van de directeur. Het kostte je veel bloed, zweet en tranen, maar je slaagde! Je kunt nu starten als leidinggevende/coach bij VDAB Brugge, een kans die je niet kunt laten liggen, ook al ga je met pijn in het hart weg. Ik en vele anderen zullen je missen. We hebben mooie momenten beleefd en je hebt ons altijd met raad en daad bijgestaan. We leerden van elkaar, vulden elkaar goed aan. Onze band groeide uit tot vriendschap. Langs deze weg wil ik je voor al die jaren samen hartelijk bedanken en je vooral héél veel succes toewensen in je nieuwe job! Ik geloof in je! Maar ik zal je wel erg missen ..."



De collega's van de centrale dienst Hasselt van het Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming - Syntra Vlaanderen bedanken medewerker leertijd

### Dani Meynen

voor de fijne en aangename samenwerking

"Na 45 jaar ga je met pensioen. Je werkt al sinds je 18de rond vorming en opleiding: opvolging van de leercontracten, opleidingscentra, leertrajectbegeleiders ... Eerst voor het Gewestelijk Comité Zuid-Limburg, dan het Instituut voor de Voortdurende Vorming van de Middenstand vzw, daarna het VIZO en nu voor het Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming - Syntra Vlaanderen. Een nieuwe baas, geen probleem, je paste je aan. De opkomst van de informatica, je schoolde je bij. Een nieuwe collega, je stond klaar om hem op te vangen. Vragen van klanten of collega's, je bleef vriendelijk en was steeds op post voor iedereen. Bedankt voor de jarenlange trouwe dienst en voor al je vriendschap, we wensen je een heel gelukkige verjaardag op 9 januari en nog heel veel mooie jaren samen met Marcel en je kinderen."



An Van Herck en Charlotte Van den Bossche, juristen bij het Departement Landbouw en Visserij en bij het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, wuiven collega-jurist

### Inge Herrygers

van het Agentschap Landbouw en Visserij uit

"Na vier fantastische jaren is het zover, je verlaat Landbouw en Visserij ... Het is uiteraard geen definitief 'vaarwel' of 'dag allemaal', maar we gaan de momenten samen toch wel missen. Niet alleen je juridische expertise en je niet aflatende constructieve houding en enthousiasme, maar vooral je gevoel voor humor, je sprankelende persoonlijkheid, je schitterende zangtalent en je warme interesse voor Regi van Milk Inc. zullen we missen. Heel veel succes met je nieuwe carrière bij de brandweer van Antwerpen!"



## CADEAU

### Stuur een mooi boeket naar uw collega!

Wilt u een collega in de bloemetjes zetten? Stuur dan uw nominatie met een paar woordjes uitleg en een leuke foto van uw collega naar [dertien@vlaanderen.be](mailto:dertien@vlaanderen.be).  
Wij zorgen voor een mooie ruiker!

Hebt u nog geen eindejaarsgeschenk? Hier vindt u misschien een ideeetje! 2009 brengt weer heel wat cultuur. Op deze pagina's vindt u een kleine selectie uit het enorme aanbod activiteiten, georganiseerd of ondersteund door de Vlaamse overheid. Praktische informatie vindt u op pagina 42. Zin in meer? Op [www.cultuurweb.be](http://www.cultuurweb.be) vindt u een nog grotere greep uit het cultuuraanbod in Vlaanderen.

## DOORLOPEND

**Evenementen:** **'Zwarte romantiek'** volgens Dez Mona, Sweetlife en Lipp op verschillende locaties van 17.01 tot 25.02.09 (info: [www.begeerte.be](http://www.begeerte.be)) \*\*\* **'BozarSundays. Good Morning'**, familiedagen in Paleis voor Schone Kunsten, Brussel tot 15.02.09 \*\*\* **'Kunstbende 2009'**, al 10 jaar biedt de Kunstbende jongeren de kans om boven zichzelf uit te stijgen: voorrondes op verschillende locaties in alle provincies van 07.02 tot 21.03.09, finale in Brussel op 8 en 09.05.09 (info en inschrijvingen: [www.kunstbende.be](http://www.kunstbende.be))

**Muziek:** **'Animus Anima'**, **'Massot-Florizoone-Horbaczewski'** en **'Jeroen Van Herzele Quartet'** op verschillende locaties van 12.01 tot 28.02.09 (info: [www.jazzlabseries.be](http://www.jazzlabseries.be))

**Tentoonstellingen:** **'Da Van Dyck a Bellotto'**, luister aan het Hof van Savoie in Paleis voor Schone Kunsten, Brussel van 20.02 tot 24.05.09 \*\*\* **'Mark Manders'** en Kunst Nu met **Max Sudhues** in S.M.A.K., Gent tot 22.02.09 \*\*\* In Kunst Nu komt **Satoru Eguchi** zijn artistieke onderzoek voortzetten in S.M.A.K., Gent van 21.02 tot 29.03.09 \*\*\* In **'Schone**



Van Snot tot Prot in Technopolis Mechelen, tot 1 juni

**slapers'** kunt u beleven hoe het slapen verloopt bij mens en dier in NEC De Vroente, Kalmthout tot 02.03.09 \*\*\* **'Van Snot tot Prot'**, de (onbeleefde) wetenschap van het menselijk lichaam in Technopolis, Mechelen tot 01.06.09

**Theater:** Cyclus **'Theater op de middag'**: op 06.01 **'De ondernemers'**, op 20.01 **'De drie mannen van Ypsilanti'**, op 03.02 **'Kinderheil'** en op 17.02.09

**'Isaac'** in Paleis voor Schone Kunsten, Brussel \*\*\* **'Tien geboden'**, Deel 1 en Deel 2 door NTGent in NTG schouwburg en op verschillende locaties van 17.01 tot 11.04.09 \*\*\* **'Wintervogelchen'** door Jan Decorte - Bloet vzw & Comp. Marius van 22 tot 24.01 in Vooruit, Gent, van 4 tot 07.02 in deSingel, Antwerpen en op 10 en 11.02.09 in Kaaistudio's, Brussel \*\*\* **'WaWilWie-Doen?'** door Bronks op verschillende locaties van 31.01 tot 30.03.09

## JANUARI

**Dans:** **'Headbanger's Wall'** door NTGent in Kaaistudio's, Brussel op 15, 16 en 17.01.09

**Evenementen:** **'BozarPlusDays'** rolt de rode loper uit voor senioren, in Paleis voor Schone Kunsten, Brussel op 11.01.09 \*\*\* Muzen op zondag, Leonard Nolens leest uit zijn bundel **'Woestijnkunde'** in KMSKA, Antwerpen op 18.01.09 \*\*\* **'Puin-Hoop'**, wat doen we met ons industriële patrimonium? Namiddag met bustoer in Brussel op 24.01.09 (info: [www.brukselbinnenstebuiten.be](http://www.brukselbinnenstebuiten.be))

**Muziek:** **De Nieuwe Snaar, 'Foor 11'** in AB, Brussel op 8, 9 en 10.01.09 \*\*\*

**'Vienna's glory'** door het Symfonieorkest Vlaanderen op 13.01 in Concertgebouw, Brugge, op 15.01 in Paleis voor Schone Kunsten, Brussel, op 16.01 in De Velinx, Tongeren en op 18.01.09 in deSingel, Antwerpen (info: [www.symfonieorkest.be](http://www.symfonieorkest.be)) \*\*\* **'Klara in het Paleis'** een dag vol ontdekkingen in Paleis voor Schone Kunsten, Brussel op 17.01.09 \*\*\* **Frank Vander Linden** gaat alleen op tournee in AB, Brussel op 21 en 22.01.09 \*\*\* **'Ouwe Makkers'**

Zjef Vanuytsel in Cultuurcentrum Hasselt op 21 januari



## 5x2 tickets voor 'Anne en Zef' door Wederzijds en Huis aan de Amstel in PSK

Drie jaar zitten Zef en zijn vader opgesloten in hun eigen huis. Zef heeft niet veel om voor te leven tot hij bezoek krijgt van een meisje. Haar naam is Anne Frank en haar wereld is zo groot als de kastanjeboom die ze vanuit haar raam kan zien. 'Anne en Zef' is onder meer gebaseerd op het dagboek van Anne Frank en laat kinderen zien die weigeren op te geven. Tekst en regie: Ad de Bont



Win een duoticket voor de voorstelling van zondag 22 februari om 15 uur in Paleis voor Schone Kunsten, Ravensteinstraat 23, 1000 Brussel! Mail uiterlijk op donderdag 15 januari naar [dertien@vlaanderen.be](mailto:dertien@vlaanderen.be) en vermeld uw naam, adres, telefoonnummer en entiteit, en als onderwerp **'wedstrijd Anne en Zef'**

[www.bronks.be](http://www.bronks.be) of 02 219 99 21

## 6x2 kaartjes voor Broodje Brussel



Opnieuw zorgt Broodje Brussel voor een hoop lekkers tussen de middag.

Op 12 februari kunt u tussen 13 en 14 uur naar een rondleiding op de Cobratentoonstelling in de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België (Regentschapsstraat 3, 1000 Brussel). Cobra werd zestig jaar geleden opgericht door kunstenaars en schrijvers uit Kopenhagen, Brussel en Amsterdam zoals Asger Jorn, Karel Appel en Christian Dotremont.

Op 26 februari plant Broodje Brussel van 12.30 tot 13.15 uur een rondleiding in het Museum voor Natuurwetenschappen (Vautierstraat 29, 1000 Brussel) door de 'Galerij van de Evolutie', een nieuwe permanente tentoonstelling waar u kennismaat met verleden, heden en toekomst.

Win een van de drie duotickets voor elk van deze rondleidingen! Mail uiterlijk op donderdag 15 januari naar [dertien@vlaanderen.be](mailto:dertien@vlaanderen.be) en vermeld uw naam, adres, telefoonnummer en entiteit, en als onderwerp **'wedstrijd Cobra'** of **'wedstrijd Evolutie'**.

[www.broodjebrussel.be](http://www.broodjebrussel.be) of 0800 13 700

**102**  
keer gratis  
cultuur!



van Zjef Vanuytsel in Cultuurcentrum Hasselt op 21.01.09 \*\*\* **'Stravinsky, Bach'**, concert door de Filharmonie en het Collegium Vocale Gent o.l.v. Philippe Herreweghe in Paleis voor Schone Kunsten, Brussel op 29.01.09

**Theater: 'Enkele reis'** door Bronks in coproductie met Theater Antigone op verschillende locaties van 05.01 tot 02.02.09 \*\*\* **'Myth'** van Sidi Larbi Cherkaoui, een productie van het Toneelhuis in Bourla, Antwerpen op 22, 23 en 24.01.09

## FEBRUARI

**Dans: 'Rosas danst Rosas'** in Kaaitheater, Brussel van 4 tot 08.02.09

**Evenementen: 'Saint Amour Special'**, in Vlaanderen en Nederland op verschillende locaties van 5 tot 22.02.09 (info: [www.begeerte.be](http://www.begeerte.be)) \*\*\* **'Kulturama 2009'** - de culturele hoogdagen van Leuven' op verschillende locaties in Leuven van 12 tot 15.02.09 (info: [www.kulturama.be](http://www.kulturama.be)) \*\*\* **'Festivals: Shhht!!!'** Fluisteren doe je zachtjes, niet razendsnel, maar woord voor woord in Concertgebouw, Brugge op 13, 14 en 15.02.09

**Muziek: 'Yasmine houdt woord'** in AB, Brussel op 01.02.09 \*\*\* In **'Disprezzata Regina'** treedt het Ricerca Consort o.l.v. Philippe Pierlot in de voetsporen van Monteverdi en diens tijdgenoten in de Miniemenkerk, Brussel op 04.02.09 \*\*\* **Triggerfinger** met **The Experimental Tropic Blues Band & dj Murielle Scherre (La Fille d'O)** in AB, Brussel op 05.02.09 \*\*\* **Zita Swoon** in Bourla, Antwerpen op 7 en 08.02.09 ([www.toneelhuis.be](http://www.toneelhuis.be)) \*\*\* **'Mahler 4'** door het Symfonieorkest Vlaanderen op 10.02 in Concertgebouw, Brugge, op 12.02 in Koninklijk Conservatorium, Brussel, op 15.02 in deSingel, Antwerpen en op 20.02.09 in De Bijloke, Gent (info: [www.symfonieorkest.be](http://www.symfonieorkest.be)) \*\*\* **'Polyfolie'**, het Vlaams Radio Koor en het Ensemble Polyfoon brengen de hele zaal in de ban van de muziek op 12.02 in Sint-Pieter- en Pauwelkerk, Mol, op 13.02 in AMUZ, Antwerpen, op 15.02 in Predikherenkerk, Leuven en op 19.02.09 in Sint-Quintinuskerk, Hasselt ([www.vlaamsradiokoor.be](http://www.vlaamsradiokoor.be)) \*\*\* De veelzijdige Braziliaanse pianist **Nelson Freire** brengt muziek van het classicisme tot de 20ste eeuw in Paleis voor Schone Kunsten, Brussel op 17.02.09 \*\*\* **'12x12'** door Het Collectief en Capilla Flamenca in Handelsbeurs, Gent op 18.02.09 \*\*\* **'Anton Bruckner Symfonie nr 9'** door het



'Rosas danst Rosas' in Kaaitheater Brussel van 4 tot 8 februari

Berliner Philharmoniker in Paleis voor Schone Kunsten, Brussel op 19.02.09 \*\*\* **'Focus on 1913'**, Webern, Debussy en Stravinsky door het Vlaams Radio Orkest op 21.02 in Kursaal, Oostende, op 22.02 in Koningin Elisabethzaal, Antwerpen en op 01.03.09 in Flagey, Brussel ([www.brusselphilharmonie.be](http://www.brusselphilharmonie.be)) \*\*\* **'Mazeppa'**, opera in 3 bedrijven van P.J. Tsjajkovski door de Vlaamse Opera van 7 tot 21.02 in Antwerpen en van 26.02 tot 08.03.09 in Gent

**Theater: 'De orgie van de Tolerantie'** van Jan Fabre en Troubley in deSingel, Antwerpen van 12 tot 21.02.09 \*\*\* **'De rechter en de beul'** door het Toneelhuis op verzoek van Kunstencentrum Monty in Monty, Antwerpen op 4, 5, 6 en 07.02.09

## 5x2 tickets voor Gorki in AB

De Gorkitheatertournee komt naar u toe. Premiëre van 'Voor Rijpere Jeugd' op 15 januari in AB! Zoals altijd willen Luc De Vos en de zijnen na de cd-voorstelling, optredens in naar bier ruikende zalen en tijdens festivals op modderige bodem, die periode waardig afsluiten in de Vlaamse en Nederlandse theaterhuizen. Multimedia speelt opnieuw een grote rol. Iets om naar uit te kijken!



Win een duoticket! Mail uiterlijk op maandag 12 januari naar [dertien@vlaanderen.be](mailto:dertien@vlaanderen.be) en vermeld uw naam, adres, telefoonnummer en entiteit, en als onderwerp **'wedstrijd Gorki'**.

[www.abconcerts.be](http://www.abconcerts.be) of 02 549 24 24

## 10x2 tickets voor 'Dit is onze Aarde' in Thurn en Taxis

Een grootse tentoonstelling in Thurn en Taxis rond duurzame ontwikkeling. U legt twee uur lang een spectaculair parcours af langs interactieve animaties en uitzonderlijke voorwerpen. Die worden benadrukt door de werken van een aantal internationaal vermaarde kunstenaars en opgesmukt met spectaculaire en unieke realisaties zoals een Grote Bibliotheek in zand! Nog tot 26 april.

Win een duoticket! Mail uiterlijk op donderdag 15 januari naar [dertien@vlaanderen.be](mailto:dertien@vlaanderen.be) en vermeld uw naam, adres, telefoonnummer en entiteit, en als onderwerp **'wedstrijd Aarde'**.

[www.expo-terra.be](http://www.expo-terra.be) of 02 549 60 49

## 5x2 tickets voor Stef Bos in AB

Stef Bos, de Nederlandse Belg met een groot Zuid-Afrikaans hart, trekt opnieuw het theater in. Op 28 januari staat hij in AB. '2009' is het tweede deel van een tweeluik na '2008', een show waarin uitsluitend nieuw werk werd gebracht. De verzameling van rond de veertig songs die zo zijn ontstaan, vormen de basis voor de theatertour '2009'. De nieuwe cd 'Tao' komt uiteraard ook aan bod!



Win een duoticket! Mail uiterlijk op donderdag 15 januari naar [dertien@vlaanderen.be](mailto:dertien@vlaanderen.be) en vermeld uw naam, adres, telefoonnummer en entiteit, en als onderwerp **'wedstrijd Stef Bos'**.

[www.abconcerts.be](http://www.abconcerts.be) of 02 549 24 24

## 5x2 kaartjes voor 'A Midsummer Night's Dream' van Yohangza Theatre Company in BOZAR

Yohangza Theatre linkt oosterse traditie aan westerse moderniteit. Het gezelschap brengt beeldend, fantasierijk en bijzonder ontroerend theater. Een humoristische versie van Shakespeares Midzomernachtsdroom vol Koreaanse accenten.

Voor deze avond op woensdag 25 februari om 20 uur geeft BOZAR 5 duokaartjes weg. Mail uiterlijk op donderdag 15 januari naar [dertien@vlaanderen.be](mailto:dertien@vlaanderen.be) en vermeld uw naam, adres, telefoonnummer en entiteit, en als onderwerp 'wedstrijd BOZAR'.



[www.bozar.be](http://www.bozar.be) of 02 507 84 44

## 5x2 kaartjes voor Brussels Philharmonic olv Yuri Bashmet In Muziekcentrum De Bijloke Gent

Een van de grootste levende altviolisten, met de looks van een rockster en de reputatie van een diva! BBC Music Magazine omschrijft Yuri Bashmet als de flamboyante muzikant die de altviool redde van zijn reputatie als het verlegen broertje van de viool. Oorspronkelijk aangetrokken door de gitaar en The Beatles koos hij uiteindelijk toch voor de altviool. Zijn zelfverklaarde 'klank van de dood' laat niemand onberoerd. Het meest schittert hij in de emotioneel geladen werken van Schubert en Tsjajkovski.

Voor het concert van vrijdag 13 februari om 20 uur schenkt Muziekcentrum De Bijloke Gent 5 duokaartjes weg. Mail uiterlijk op donderdag 15 januari naar [dertien@vlaanderen.be](mailto:dertien@vlaanderen.be) met vermelding van uw naam, adres, telefoonnummer en entiteit, en als onderwerp 'wedstrijd De Bijloke'.



[www.debijloke.be](http://www.debijloke.be) of 09 269 92 92

## Adressen en links

- AB, Brussel: tel. 02 548 24 24 en [www.abconcerts.be](http://www.abconcerts.be)
- Bronks, Brussel: tel. 02 219 99 21 en [www.bronks.be](http://www.bronks.be)
- Brukselbinnenstebuiten, Brussel: tel. 02 218 38 78 en [www.brukselbinnenstebuiten.be](http://www.brukselbinnenstebuiten.be)
- Concertgebouw, Brugge: tel. 050 47 69 99 en [www.concertgebouw.be](http://www.concertgebouw.be)
- Cultuurcentrum De Velinx, Tongeren: tel. 012 39 38 00 en [www.devlinx.be](http://www.devlinx.be)
- Cultuurcentrum, Hasselt: tel. 011 22 99 33 en [cchasselt.firstserved.net/ccha](http://cchasselt.firstserved.net/ccha)
- Cultuurcentrum 30CC, Leuven: tel. 016 23 84 27 en [www.30cc.be](http://www.30cc.be)
- De Bijloke, Gent: tel. 09 233 68 78 en [www.debijloke.be](http://www.debijloke.be)
- De Brakke Grond, Amsterdam: tel. + 31 20 626 68 66 en [www.brakkegrond.nl](http://www.brakkegrond.nl)
- De Vroent, Kalmthout: tel. 03 620 18 30 en [www.devroente.be](http://www.devroente.be)
- deFilharmonie, Antwerpen: tel. 03 213 54 20 en [www.defilharmonie.be](http://www.defilharmonie.be)
- deSingel, Antwerpen: tel. 03 248 28 28 en [www.desingel.be](http://www.desingel.be)
- HA', Handelsbeurs Concertzaal, Gent: tel. 09 265 91 60 en [www.handelsbeurs.be](http://www.handelsbeurs.be)
- Het Toneelhuis, Antwerpen: tel. 03 224 88 00 en [www.toneelhuis.be](http://www.toneelhuis.be)
- JazzLab Series, diverse locaties: [www.jazzlabseries.be](http://www.jazzlabseries.be)
- Kaaitheater, Brussel: tel. 02 201 59 59 en [www.kaaitheater.be](http://www.kaaitheater.be)
- KMSKA, Antwerpen: tel. 03 238 78 09 en [www.kmska.be](http://www.kmska.be)
- Kunstbende, Antwerpen: tel. 070 22 22 72 en [www.kunstbende.be](http://www.kunstbende.be)
- Kunstencentrum Behoud de Begeerte, Antwerpen: tel. 03 272 40 41 en [www.debegeerte.be](http://www.debegeerte.be)
- Kunstencentrum Monty, Antwerpen: tel. 03 238 91 81 en [www.monty.be](http://www.monty.be)
- NTGent: tel. 09 225 01 01 en [www.ntgent.be](http://www.ntgent.be)
- Onthaal en Promotie Brussel: tel. 02 227 18 18 en [www.opbrussel.be](http://www.opbrussel.be)
- Paleis voor Schone Kunsten, Brussel: tel. 02 507 84 44 en [www.bozar.be](http://www.bozar.be)
- S.M.A.K., Gent: tel. 09 2217 03 en [www.smak.be](http://www.smak.be)
- Symfonieorkest Vlaanderen, Brugge: tel. 050 84 05 87 en [www.symfonieorkest.be](http://www.symfonieorkest.be)
- Technopolis, Mechelen: tel. 015 34 20 00 en [www.technopolis.be](http://www.technopolis.be)
- Toerisme Vlaanderen, Brussel: tel. 02 504 03 00 en [www.toerismevlaanderen.be](http://www.toerismevlaanderen.be)
- Vlaams Parlement, Brussel: tel. 02 552 11 11 en [www.vlaamsparlement.be](http://www.vlaamsparlement.be)
- Vlaams Radio Koor en Orkest, Brussel: tel. 02 627 11 60 en [www.brusselphilharmonic.be](http://www.brusselphilharmonic.be) en [www.vlaamsradiokoor.be](http://www.vlaamsradiokoor.be)
- Vlaamse Opera, Antwerpen en Gent: tel. 070 22 02 02 en [www.vlaamseopera.be](http://www.vlaamseopera.be)
- Vooruit, Gent: tel. 09 267 28 28 en [www.vooruit.be](http://www.vooruit.be)

[www.vlaanderen.be/dertien](http://www.vlaanderen.be/dertien)

## 5x2 kaartjes voor het Hermes Ensemble en Koen Kessels in deSingel

'Pour vos beaux yeux' brengt op 23 januari film met muziek. De huiscomponisten van Muziektheater Transparant voorzien zes experimentele stille kortfilms uit het Belgisch Filmarchief van nieuwe soundtracks. Onder andere kortfilms van de Belgische cineasten Henri Storck en Charles Dekeukeleire die in de jaren 30 furore maakten.



Win een duoticket! Mail uiterlijk op donderdag 15 januari naar [dertien@vlaanderen.be](mailto:dertien@vlaanderen.be) en vermeld uw naam, adres, telefoonnummer en entiteit, en als onderwerp 'wedstrijd Hermes'.

[www.desingel.be](http://www.desingel.be) of 03 248 28 28

## 5x2 kaartjes voor een pianorecital van Jean-Philippe Collard in deSingel

De pianowereld van Jean-Philippe Collard is Frans 'avant toute chose'. Met veel verbeelding en een elegante virtuositeit tovert hij de muziek van Chopin, Fauré en Ravel om in kleurrijke 'tableaux vivants'. Het vooroordeel dat de Franse muziek lichtvoetig en oppervlakkig is, veegt Collard op 29 januari definitief van de tafel.



Win een duoticket! Mail uiterlijk op donderdag 15 januari naar [dertien@vlaanderen.be](mailto:dertien@vlaanderen.be) en vermeld uw naam, adres, telefoonnummer en entiteit, en als onderwerp 'wedstrijd Collard'.

[www.desingel.be](http://www.desingel.be) of 03 248 28 28

102  
keer gratis  
cultuur!

Spelletjes door Freddy Roegiest

# Wedstrijd

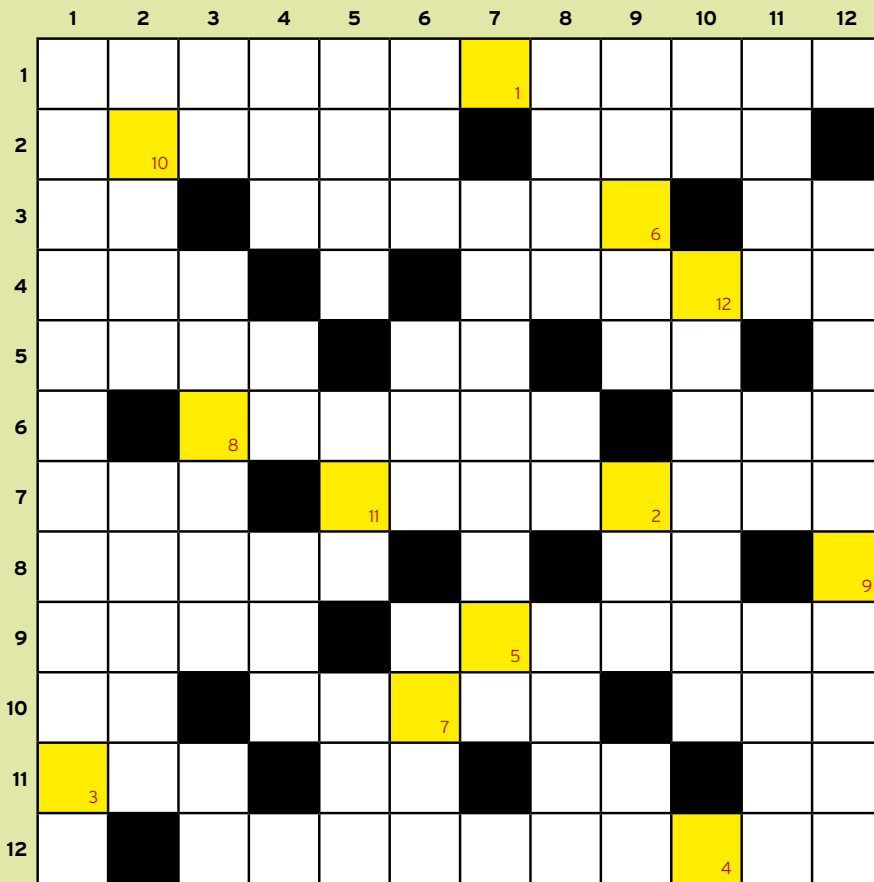
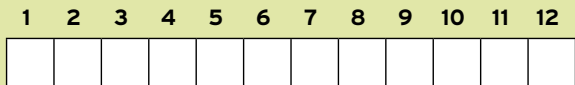
Met de letters uit de genummerde vakjes van het kruiswoordraadsel in de juiste volgorde kunt u het sleutelwoord vormen. Stuur voor 15 januari 2009 de oplossing naar [dertien@vlaanderen.be](mailto:dertien@vlaanderen.be) of naar Redactie 13, wedstrijd puzzelpagina, Boudewijnlaan 30 bus 20, 1000 Brussel. Vermeld steeds uw naam, adres en entiteit. U maakt dan kans op een aankoopcheque!

### Horizontaal

- 1) Vlaamse waterweg
- 2) soort kever - Afro-Amerikaanse muziek
- 3) Nieuwe Testament - rituele paasmaaltijd bij de Israëlieten - in orde
- 4) tenen mand - raadsel
- 5) Ierland - argenteum - luie aap
- 6) sportcentrum van BLOSO in Oordegem - regenachtig
- 7) plug - eigenliefde
- 8) muggenlarve - muzieknoot
- 9) hooizolder - gemeenschapsinstelling voor Bijzondere Jeugdbijstand in Ruiselede
- 10) individuele gezondheidszorg - brede sjaal - erfelijkheidsdrager
- 11) dakrand - voltooid - luitenant - muzieknoot
- 12) toepassing waarin beeld, geluid en tekst geïntegreerd zijn

### Verticaal

- 1) opdracht voor een werk na vergelijking van de inschrijvingen
- 2) nadien - vriend (Sp.)
- 3) burgerlijke stand - smeerapparaatje voor machines - kilometer
- 4) gravure - thans - lagere technische school
- 5) schoorsteenzwart - springstof - hoeveelheid
- 6) vlekkenwater - grove wollen stof - roeibank
- 7) evenement van de Vlaamse overheid
- 8) Oud-Noorse goden - scandium - lekkere vis
- 9) ketting zonder eind - lers verzetsleger - overdreven
- 10) uitroep van pijn - Chinese plant met aromatische wortel
- 11) overall - americium - lichte overjas
- 12) sportcentrum van BLOSO Genk



## Aanvullen

Van volgende zeven woorden hebben we telkens de twee middelste letters weggelaten. De letters die u moet invullen vormen van boven naar onder en na elkaar gelezen, de naam van een evenement van de Vlaamse overheid.

N	A	.	.	E	N
S	O	.	.	E	L
G	I	.	.	E	R
G	E	.	.	S	T
G	R	.	.	K	S
M	O	.	.	I	G
L	A	.	.	T	E

## Vermenigvuldigen

De cijfers 1 tot en met 9 moeten in dit rooster geplaatst worden, zodanig dat alle horizontale en verticale resultaten kloppen na dat u ze vermenigvuldigd hebt. Elk cijfer komt één keer voor. Als steuntje hebben we al één cijfer ingevuld.

		6	90
			56
			72
6	160	378	

6	8	1
4	7	2
5	9	3

Oplossing Vermenigvuldigen:

Oplossing Aanvullen: Dikkevriendedag

# Glad

Filip De Maesschalck is 41 jaar, woont in Lokeren en werkt in Brussel op de afdeling Communicatie als communicatieadviseur.



Vanmorgen kreeg het begrip 'glijtijd' opeens een andere betekenis, want de straten in de wijk\* waar ik woon, lagen er spekglad bij. Dat betekent met een slakkengang en met ware doodsverachting een poging wagen om de kinderen naar school te sleeën, naar de trein schaatsen en eventueel klunen tot op het perron. In dergelijke gevallen komen die glijtijden letterlijk en figuurlijk goed van pas. Daarenboven kan ik rekenen op het medeleven van een teamhoofd en een hoofdredacteur, waardoor ik deze woorden van thuis uit richting redactie mag sturen. Zonder risico op blikshade of kneuzingen, zonder mogelijke hinder voor andere weggebruikers, met minimale CO<sub>2</sub>-uitstoot! En, wat nog belangrijker is, met een gigantische tijdswinst als gevolg!

Het is niet de eerste keer dat ik een lofzang op thuiswerk geef. Maar deze situatie illustreert nog maar eens dat het in sommige gevallen de beste oplossing is. Ik weet dat het onderwerp gevoelig ligt en dat er op sommige plaatsen zelfs strenger naar de prikklok wordt gewezen dan vroeger. Daarom dit pleidooi voor wederzijds vertrouwen en respect, want daar draait het uiteindelijk allemaal om.

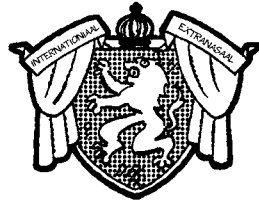
Ik las onlangs een artikel waarin men het had over 'tijdsdiefstal'. Bleek dat een groot aantal werknemers tijdens de werkuren met niet-werkgerelateerde zaken bezig was en dus 'tijd steelt' van zijn werkgever. Los van het feit dat ik het wel een interessant begrip vond, was ik toch ook verbaasd dat er zo veel tijd werd 'gestolen'. Want dat betekent dus dat de werknemer tijd heeft om te stelen en dat zijn workload niet optimaal is ... Wil ik daarmee zeggen dat iedereen meer werk moet krijgen? Nee, maar bij sommigen moet er misschien wel eens bekeken worden of er niet nog wat 'bij kan' en bij heel wat anderen 'mag het misschien iets minder zijn'. En dat kan in wederzijdse samenspraak gebeuren, waarom niet? Ik ben er trouwens heilig van overtuigd dat je thuis MEER werkt dan op het werk zelf, want je bent minder afgeleid en je verliest geen tijd door te pendelen. Maar daarover heb ik het in het verleden al gehad.

En ik ben er mij ook terdege van bewust dat je zowel thuis als op de werkplek 'tijd' kunt stelen, prikklok of niet. Beroepsethiek is van alle tijden en hoe je ermee omgaat, is persoonsgebonden. Vaak krijg ik te horen dat de hogere ambten daar zelf in de eerste plaats het voorbeeld moeten stellen. Ik blijf erbij dat het een individuele opdracht is, los van het niveau waarop je werkt. Stel jezelf in de plaats van de werkgever en vraag je af of je het graag zou hebben als je werknemers op jouw kosten privéklussen opknappen ... Dan is de rekening snel gemaakt zeker?

Daarom en in het licht van een nieuw jaar 'ten dienste van de burger': laten we van wederzijds respect en vertrouwen een goed voornemen voor 2009 maken. De voorwaarde voor een prikklokke overheid, de gangmaker voor structureel thuiswerk. We gaan ervoor! En niet alleen Kyoto zal je dankbaar zijn! (Al vrees ik een beetje dat de uitstoot van mijn verwarmingstoestel terwijl ik dit schrijf nu ook niet echt bevorderlijk is!)

*\* Op het moment dat ik dit schrijf, zijn er drie kerels van de gemeente MANUEEL, elk met een emmertje, zout aan het strooien. Respect!*

# In den Goeden Ouwen Tyd van de... VLAEMSCHE



Anno 1933 - Vierden Jaergang - N°1  
Administratie - redactie :  
Studio S.G.F. Spruyt

# OVERHEYD



# Desalniettemin

Hilde Sabbe is journaliste en moeder van Mats (18). Van haar verschenen de bundels columns 'Mama weet het ook niet' en 'De liefde van mijn leven'. Ze woont deeltijds in Brussel en Ename.



Onpersoonlijk, ingewikkeld en stijf. Dat antwoordden Nederlandse en Vlaamse lezers op de vraag: 'Wat vindt u van ambtelijke teksten?' in een enquête van de Nederlandse Taalunie. Persoonlijk vind ik dat een hard oordeel - en ook een beetje voorspelbaar. Tenslotte is kritiek op het taalgebruik van ambtenaren van alle tijden. Al in 1569 waarschuwde ene Jan van Hout, de stadssecretaris van Leiden, tegen 'het overmatig gebruik van uitheemse woorden in stukken die het landsbelang betreffen'. Waarschijnlijk was het de bedoeling bij de burger ontzag op te wekken voor de belangrijke zaken waar de ambtenaar mee bezig was.

De kritische, hedendaagse burger heeft daar geen boodschap aan en verwacht, alweer volgens de enquête, dat ambtelijke teksten 'klantvriendelijk, prettig leesbaar, helder en eenvoudig' zijn. Vlamingen willen het vooral eenvoudig, Nederlanders gaan voor prettig leesbaar.

Zelf voel ik - toeval? - meer voor het Vlaamse standpunt: eenvoudige en begrijpelijke communicatie van de overheid naar de burger is essentieel in een democratie, maar 'prettig leesbaar' is meer iets wat ik van bijvoorbeeld reisgidsen verwacht.

En kijk: uit diezelfde enquête blijkt ook dat mensen over het algemeen begrip hebben voor het feit dat ambtelijke taal niet altijd vlot is. 'Het is vaak moeilijke stof die ze moeten overbrengen', luidt het. Over het algemeen is de burger trouwens best tevreden met de ambtelijke teksten die hij ter inzage krijgt. Er zijn geen grote klachten, waarschijnlijk omdat er in het verleden al veel initiatieven in dat verband zijn genomen.

Vrienden van mij die zes jaar geleden een bijgebouw wilden laten optrekken, liepen zich bij het zoeken naar informatie over bouwvoorschriften te pletter op het ondoorgroondelijke 'ambtenarees' op de website van de Vlaamse Gemeenschap. Toen ze onlangs een vijver wilden aanleggen, waren ze aangenaam verrast: nu stond alles, puntje voor puntje, heel duidelijk aangegeven.

En dat onze angsten niet altijd met de realiteit overeenstemmen, bewijst de enquête ook. Toen de Taalunie ambtenaren vroeg: 'Wat denken jullie dat de burger van jullie teksten denkt?' antwoordde 75 procent dat die burger de teksten waarschijnlijk 'moeilijk' vond. In werkelijkheid vond maar 47 procent van de burgers dat ook echt. Desalniettemin dient er niet op lauweren gerust te worden.



# gele truidrager of geletruidrager?\*

## Hebt u een kwellende spellingvraag?

Of wilt u de spellingregels opfrissen? De Taaltelefoon heeft de regels in een gratis brochure samengebracht. U kunt die downloaden of telefonisch een exemplaar bestellen.

U kunt bij de Taaltelefoon en Taaladvies.net ook terecht voor advies over woordgebruik, grammatica, uitspraak, tekstconventies, formulering en stijl. Want taal is natuurlijk veel meer dan spelling alleen.

\* Geletruidrager. Niet de drager van de trui is geel, maar de trui.

**taaltelefoon.be**  
**taaladvies.net**

**078 15 20 25**  
**elke werkdag van 9 tot 12 uur**

**Taal**telefoon

Vlaamse overheid 

VRIJDAG DE DERTIENDE FEBRUARI 2009

# DIKKE- TRUIENDAG

JE VERBRUIK  
ZIT IN EEN  
DONKER HOEKJE

SCHRIJF IN EN WIN VIA  
[HTTP://DIKKE-TRUIENDAG.LNE.BE](http://dikke-truiendag.lne.be)

1700  
EEN VRIJDAGS BIJ DRAGO

